ANT

Haftalık Dergi • 5 Ağustos 1969 • Sayı 136 • 125 Kuruş

komandoları kimler besliyor ?

SUBAY HOLDİNG

TOE TÜRK OTOMOTİV ENDÜSTRİLERİ A.Ş.

RENAULT

Çukurova Çimento Sanayii

OYAK SİGORTA

MOTORLU ARAÇLAR TİCARET A.Ş.

TURGUTLU KONSERVECİLİK A.Ş.

TÜRKİYE PETROLLERİ A.O.

MAİS

PETKİM

MOTORLU ARAÇLAR İMAL VE SATIŞ ANONİM ŞİRKETİ

petkim

VOLVO

HEKTAŞ

GOOD YEAR

TÜRK OTOMOTİV ENDÜSTRİLERİ A.Ş.

TUKAŞ

MOTORLU ARAÇLAR TİCARET A.Ş.

ORDU YARDIMLAŞMA KURUMU

HAFTANIN NOTLARI

AP'nin Yüzkarası!

Anayasa hükümleri gereğince Hasan Dinçer, Faruk Sükan ve Saadettin Bilgiç işgal ettikleri bakanlıklardan 30 Temmuz günü istifa etmişlerdir. Onların yerine Cumhuriyet Senatosu'nun bağımsız üyelerinden ve Cumhurbaşkanı Sunay'ın yakınlarından Hidayet Aydıner Adalet Bakanlığı'na, Mehmet İzmen Ulaştırma Bakanlığı'na, Ragıp Üner de İçişleri Bakanlığı'na getirilmiştir. İstifa eden bakanlardan özellikle ikisinin isimleri ileride daima bir terör devrinin temsilcileri olarak anılacaklardır. Profesyonel transfer politikacısı Hasan Dinçer, savcılara baskılar yaparak devrimci gazeteci ve yazarlar aleyhine sayısız davalar açtırmış, bunlar yetmiyormuş gibi yeni yeni terör tasarıları hazırlamıştır. İçişleri Bakanı Sükan ise, kurduğu toplum polisi ile özellikle gençlere karşı utanç verici baskılar yapmış, cinayetler işletmiş, bir takım cahil kimselerin kışkırtılarak devrimcilere saldırtılmasına göz yummuş, hattâ bunları teşvik etmiştir. Kanlı Pazar, Vedat Demircioğlu'nun öldürülmesi, Kayseri, Konya, Boğazlıyan olaylarının bir numaralı sorumlusu Faruk Sükan'dır. AP iktidarının yüz karası olan Faruk Sükan bu kirli işlerinin hesabını ergeç verecektir.

27 temmuz

TÖS «grev» istiyor

■ **Güney illeri TÖS şubeleri temsilcileri Adana TÖS Şubesi'nde yaptıkları ortak bir basın toplantısında memurun perişan halde olduğunu belirtmişler, «Memur bundan sonra hakkını almak için gerekeni, bir takım yasaklara rağmen, keskin çıkışlarla da olsa mutlaka yapacaktır» demişlerdir. Toplantı sözcüsü TÖS Adana Şubesi Başkanı Emin Tunçbilek, memur sendikacılığının batıdakinden kırk yıl geride olduğunu ifade ederek şunları söylemiştir: «Türkiye'de grev hakkı olmayan 600'den fazla memur sendikası vardır ve görünüş bir sendikacılık oyunundan başka bir şey değildir!»**

Kimyasal silahlar

■ Dışişleri Bakanı Çağlayangil «kraldan çok kralcı» bir tutumla Amerika'nın Türkiye'de sinir gazı stokları bulunmadığını ileri sürerken, Batı Almanya Hükümeti, ülkesinde savaş gazı ve bakteriyolojik silah stokları bulunmasının «muhtemel» olduğunu açıklamıştır. Hükümet sözcüsü Gunther Diehl, basın toplantısında zehirli gaz stoklarının müttefikleri tarafından kendilerine bildirilmediğini, meselenin Federal Almanya ile ABD arasında yakın zamanda görüşme konusu yapılabileceğini söylemiştir. Öte yandan, ABD Savunma Bakanı Melvin Laird, bir konuşmasında, Amerika'nın kimyasal ve bakteriyolojik silahlar imaline devam edeceğini açıklamıştır. Bu durumda, Amerika'nın en hayati üslerinin bulunduğu Türkiye'de de bakteriyolojik silahların mevcut olduğundan şüphe edilmemektedir. Siyasi partiler bu meseleyi ele almak ve hükümeti sorguya çekmek zorundadırlar.

Yeni bir saray!

■ **İstanbul'da 96 milyon liraya mal olan bir Kültür Sarayı henüz hizmete girmişken, AP iktidarı yeni bir lüks yatırıma girişerek 25 milyon liraya mal olacak bir Kongre Sarayı'nın temelini atmıştır. Uluslararası kongrelerin rahatlıkla yapılabileceği Belediye Sarayı, Kültür Sarayı gibi kâşaneler mevcutken ve doğuda hiçbir yatırım yapılmazken 25 milyonluk yeni bir saray inşa edilmesi, halka ihanetin ve israfın şaheser bir örneğidir.**

TEB'in Kongresi

■ Türk Edebiyatçılar Birliği'nin yıllık kongresi yapılmış ve yeni yönetim kurulu şu şekilde kurulmuştur: Melih Cevdet Anday (Başkan), Mahmut Makal (İkinci Başkan), Celalettin Çetin (Genel Sekreter), Bekir Yıldız, Güngör Dilmen, Adnan Özyalçıner, Afet Muhteremoğlu, Aydın Hatiboğlu. Kongrede, birliğin sanat ve edebiyat alanında daha sıkı faaliyet göstermesi, yurtta ve dünyada cereyan eden önemli sanat olayları karşısında keşif bir çalışma düzenine girmesi gerektiği belirtilmiştir. **Yeni yönetim kurulu, yaptığı ilk toplantıda sanat ve edebiyat olaylarıyla ilgili bülten yayınlama kararı almıştır.**

28 temmuz

Okuldan atıldılar

■ Ankara Fen Fakültesi'nin Matematik Bölümü Talebe Cemiyeti Başkanı ve FKF Genel Yönetim Kurulu Üyesi Asuman Erdost ile Fen Fakültesi öğrencisi, Ankara İşçi Birliği Gazetesi sahibi ve sorumlu müdürü Adnan Celayir, son boykot ve işgal hareketlerinde tahrikçilik yaptıkları iddiasıyla okuldan uzaklaştırılmışlardır. Karar iki öğrencinin ifade ve savunmaları alınmadan verilmiştir. Son işgal ve boykot hareketlerinde Fen Fakültesi'nde milli demokratik devrimci'lerin boykot ve işgal kırıcılığı yaparak sosyalist gençleri tecrit etmeye çalışmaları da bu kararın alınmasında rol oynamıştır. Okul içinde teröre giden profesörler, bu kararı, öğrencilerin tatilde bulunduğu bir sırada alarak muhtemel tepkileri önleyeceklerini hesaplamışlardır.

Yargıç reddedildi

■ **Bir süre önce «gayesini saklayan bir kuruluş» olduğu gerekçesiyle kapatılan Demokratik Devrim Derneği'nin kurucuları, 7. Sulh Ceza Mahkemesi'ndeki duruşmalarında yargıcı reddetmişlerdir. Red talebini görüşen 7. Asliye Ceza Mahkemesi DDD'cileri haklı görerek duruşmanın başka bir mahkemede yapılmasına karar vermiştir.**

29 temmuz

Polisle çatıştılar

■ **Son aylarda artan vatandaş-polis çatışmalarının sonuncusu Kırklareli'ne bağlı Pehlivanköy'de olmuş, üç kişi polis kurşunuyla yaralanmış, buna karşılık galeyana gelen halk da üç polisi yaralamıştır. Askere giden gençlerin uğurlanışında polisin müdahalesi yüzünden çıkan olaydan sonra halk karakolu da taşlayarak gösteri yapmıştır. Öte yandan Akçaabat İlçesi'nde de gecekondu sakinleriyle gecekonduları yıkmaya gelen polisler arasında çatışmalar olmuştur.**

Yardım değil, soygun

■ Amerikalılarla Maliye ve Bayındırlık Bakanlığı yetkilileri arasında imzalanan protokol gereğince, Amerika'nın ihtiyaç fazlası olan ve «hibe malzemesi» olarak nitelenen 1942 model 53 GMC kamyon, Türkiye'ye tanesi 25 bin liradan satılmaktadır. Amerika'nın Türkiye'ye bu şekilde vereceği GMC'lerin gerçek sayısı 137 olup, bir teknik heyetin, «bu arabaların işletme masraflarının emsalinden üç misli fazla ve nakliyesinin yüksek olduğu, yedek parçalarının Türkiye'de bulunmadığı» şeklinde verdiği rapor üzerine bu sayı 53'e düşürülmüştür.

Bir saldırı daha

■ **Devrim şehidi Vedat Demircioğlu'nun fotoğrafı bulunan bir çelengi parçalayan saldırganların taraftarlarıyla Antalya Devrimci Fikir Kulübü'ne mensup devrimciler arasında 20 dakika süren bir sokak kavgası olmuş, iki taraftan da bazı kişiler yaralanmıştır.**

30 temmuz

Malatya'da Terör

■ **Malatya'da partizan Vali Sabri Sözer ve Milli Eğitim Müdürü Suphi Mutlu, devrimci öğretmenlere karşı baskıyı adamakıllı artırmıştır. Akçadağ İlçesi'nde TÖS üyesi ortaokul öğretmenlerinden Arif Şare Polat'a, Cafer Karaman Yeşilyurt'a, Mehmet Akçadağ Karmamış'a, Ali Rıza Akpınar Ezine'ye, Ali Ekbertepe Doğanşehir'e, Fevzi Güzel Maden'e sürülmüşlerdir.** Babası Ali Erdoğdu bildiri dağıttığı için tutuklanan öğretmen Mehmet Mustafa Erdoğdu müstafi sayılmış, Ziyagökalp İlkokulu'ndan üç öğretmen hakkında da hükümet aleyhinde konuştukları iddiasıyla kovuşturma açılmıştır. Malatya'da Öğretmenler Derneği Başkanı Ali Doğan, TÖS Şubesi 2. Başkanı Abdullah Durdu ve TÖS Üyesi Hüseyin Gökbulut hakkında da aynı gerekçeyle kovuşturma yapılmaktadır. Toplam olarak Malatya'da 27 öğretmen sürülmüş, açığa alınmış, müstafi sayılmış, yada hakkında kovuşturma açılmış durumdadır.

İşçilerin protestosu

■ **Hacıosman Bayırı'ndaki Doğuş Cam Fabrikası'nda patronların birikmiş yevmiyeleri vermemeleri ve fabrikayı kapatmak üzere teşebbüse geçmeleri karşısında, işçiler fabrikanın bir patronunun evi önüne giderek protesto gösterisi yapmışlardır. Fabrika yöneticilerinin, paranın verileceği vaadinde bulunduğu gün ödeme yapılmaması, bir yandan da fabrikadaki malların satılması üzerine yürüyerek patron Mehmet Sadık'ın evi önüne kadar gelip protestoda bulunan işçileri polis dağıtmıştır.**

Doğu'da açlık mitingleri devam ediyor

Başbakan Demirel devlet parasıyla yaptığı seçim gezilerinde refah ve nurlu ufuklar edebiyatına devam ederken, özellikle Doğu Anadolu Bölgesi'nde açlık mitingleri birbirini kovalamaktadır. Güneydoğu Yüksek Öğrenim Gençliği tarafından Urfa'nın Hilvan İlçesi'nde düzenlenen «Açlık Mitingi», çevredeki il, ilçe ve köylerden gelen büyük vatandaş topluluklarının katılmasıyla yapılmıştır. Kürtçe «Biz susuzuz, biz açız», «Ne ekmek, ne buğday, ne yemek, ne kahvaltı» yazılı dövizlerle yapılan mitingte konuşanlar doğunun dertlerini dile getirmişler ve düzenin değişmesini istemesini istemişlerdir. Cumartesi günü de Siverek'te bir «Açlık ve Zulüm Mitingi» düzenlenmiştir.

31 *temmuz*

TÖS suçluyor

■ **Kayseri olayları ile ilgili bir bildiri yayınlayan TÖS İkinci Başkanı Dursun Akçam, Kayseri olayının bazı gazetelerdeki yayınlarla günışığına çıktığını, tertipçilerin açıklandığını belirtmiş, «Hükümet bu tertibin içinde değilse, Kayseri'de yakılan, yıkılan ve yağma edilen yerleri derhal onarmalı, zararları ödemelidir. Daha önce de örnekleri verilen Kanlı Pazar, Konya, Boğazlıyan, Düzce ve bunların hepsinden korkuncu olan Kayseri olaylarında saldırganları desteklemediğini açıkça söylemelidir» demiştir. Akçam, ayrıca, öğretmen tayinleriyle ilgili bir demeç vermiş ve şunları söylemiştir: «Kayseri olayları ile ilgili olarak üzüntülerini ifade eden beyanname yayınlayan TÖS Trabzon yöneticileri bakanlık emrine alınmıştır. Bu işlem, devrimci öğretmenler üstüne öteden beri uygulanan kıyım işleminin en insafsızı, en haksızı oldu!» Öte yandan Erzincan'da kraldan çok kralcı olarak tanınan Milli Eğitim Müdürü Sefer Taşkın'ın gayrotkeşliği sonucunda Behzat Ay, Murat Gökten, Adil Gülvahap, Rıfat Yavuz ve Ali Tanoğlu hakkında soruşturma açılmıştır.**

CHP'den istifa etti

■ Tanınmış bilim adamlarından Prof. Muammer Aksoy, son zamanlardaki oportunist tutumu karşısında daha fazla içinde kalamayacağına kanaat getirdiği CHP'den istifa etmiştir.

1 *ağustos*

Tarımda gerileme

■ Süratle kalkınmak ihtiyacında olan Türkiye'de sınai kalkınma şöyle dursun, tarımsal üretimin de nüfus artışına oranla çok geride kaldığı tesbit edilmiştir. Türkiye'nin nüfusu yılda ortalama 1 milyona yakın bir hızla 10 yılda 7 milyondan fazla artış gösterirken, buğday, sebze, meyve gibi zorunlu gıda maddeleri üretimi aynı seviyede kalmış, hayvancılık ise gerilemeğe başlamıştır. 7 milyonluk nüfus artışına karşılık buğday üretimi 1 milyon ton, pirinç üretimi 21 bin ton, patates üretimi 88 bin ton, süt üretimi ise ancak 148 bin ton artabilmiştir. Acil tedbirler alınmadığı takdirde, Türkiye yakın bir gelecekte açlık tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır.

Nixon'ın gezisi

■ **Apollo başarısının sağladığı prestijden de yararlanarak dünya gezisine çıkan Amerika Cumhurbaşkanı Nixon, ilk olarak Filipin'i ziyaret etmiş, daha sonra Endonezya'ya geçmiştir. Nixon, Endonezya'da kamuoyunu etkilemek üzere din istismarı yaparak bir kurandan bir ayet okumuştur. Ayrıca Hindistan ve Pakistan'ı da ziyaret eden Nixon, hafta sonunda ilk defa bir sosyalist ülkeyi, Romanya'yı ziyaret edecektir. Gittiği bütün yerlerde büyük tepkilerle karşılanan Nixon'ın ziyareti, sosyalist bloku parçalayabilmek için batılı provokatörlerce en geniş şekilde istismar edilmektedir.**

2 *ağustos*

Koç'ta direnme

■ **Silahlar'da Vehbi Koç'a ait «Türk Demir Döküm Fabrikası»nda sosyal ve ekonomik haklarının tanınmaması üzerine 2200 maden işçisi tekrar direniş hareketine başlamıştır. Üç ay kadar önce de bir başka direniş hareketine sahne olan Demir Döküm Fabrikası'nın işçileri, kendileri Türkiye Maden İş Sendikası'na üye oldukları halde, patronun sarı sendikayı muhatap almakta ısrar ettiğini, asgari ücretler yürürlüğe girdikten sonra daha yüksek kademedeki ücretlere de aynı oranda zam yapılması yolunda prensip anlaşması bulunduğu halde patronun bu zamları vermeye yanaşmadığını söylemektedirler. Direniş halindeki işçiler, fabrika kapılarına pankartlar asmışlar ve bütün kapıları tutarak kimseyi içeriye sokmamışlardır. Olay yerine çok sayıda toplum polisi sevkedilerek fabrika kordon altına alınmışsa da, işçiler direnişi yürütmekte kararlıdırlar.**

Tahliye edildiler

■ Ankara'da Tıp Fakültesi'ni işgalden sanık 14 öğrenci, yapılan duruşmaları sonunda tahliye edilmişlerdir. Bu arada gençlerin savunma avukatlarından Niyazi Ağırnaslı, gençler aleyhinde yalan tanıklıkta bulunan bazı öğretim üyelerinin tevkifini istemiştir. Halen hapishanelerde tutuklu bulunan öğrencilerin büyük bir kısmı tahliye edilmiş olup, arkadaşımız Osman Saffet Arolat, hâlâ hakim huzuruna çıkartılmamaktadır.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

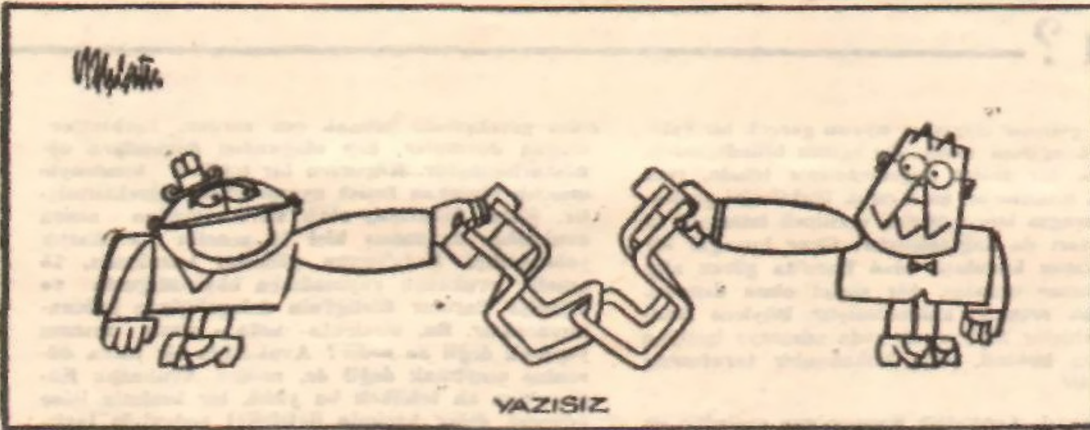
Bu, gerçeği inkardır!

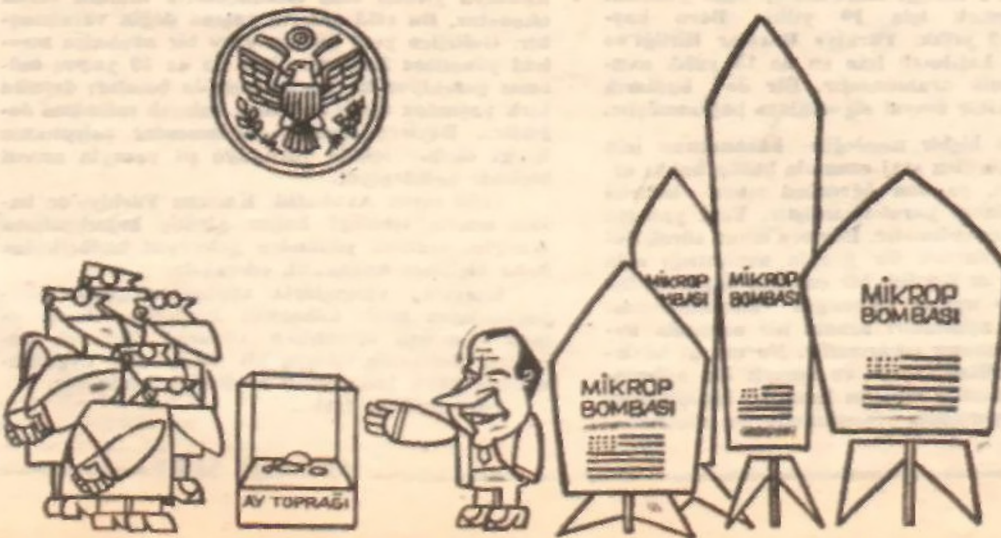
TİP Genel Başkanı Aybar, geçen hafta Merkez Yürütme Kurulu toplantısında yaptığı konuşmada, «*Kendilerini ilerici sosyalist olarak tanıtan* bazı kimselerin köyleri dolaşarak vatandaşları oy kullanmamağa teşvik ettiklerini» açıklamış ve bu tutumu şiddetle yermiştir. Hatırlanacağı gibi, geçen haftaki yazımızda biz de bu konuya değinmiş, seçim döneminde tüm sosyalistlerin ve devrimcilerin, içteki çekişme ve zıtlaşmalar ne kadar köklü olursa olsun, TİP'i desteklemek, ona oy vermek sorumluluğu ile karşı karşıya bulunduklarını belirtmiştik. Zira, Amerikancı ve işbirlikçi partilerin oy toplamı karşısında anti - emperyalist ve sosyalist mücadeleye katılanların gücünü şu anda matematik olarak değerlendirebilecek tek imkan, bu tek sosyalist örgüte verilen oylar olacaktır. Bu bakımdan, Sayın Aybar'ın uyarması yerindedir. Ancak hemen belirtelim ki, TİP Genel Başkanı, bu uyarma konuşmasında maalesef yine ölçüyü elden kaçırmış ve tüm sosyalistlerin, devrimcilerin hiç değilse geçici bir bütünlüğüne ihtiyaç duyulan seçim döneminde, doğruluğu tartışma götürür bazı görüşler ortaya atarak, hattâ bu görüşleri paylaşmayanlara karşı suçlayıcı ifadeler kullanarak, kongreler dönemindeki hatasını bir kez daha tekrarlamıştır. Şu satırların yazıldığı ana kadar partisinin en yüksek yönetim organı olan Genel Yönetim Kurulu'nun Aybar'ın bu tutumunu benimseyip benimsemediği öğrenilememiştir.

AYBAR, «Düzen değişikliği demokratik yoldan olacaktır. Kestirme bir yol takip ederek, tepeden inme metodlarla Türkiye'de sosyalizmin kurulmasına imkan yoktur. Türkiye'de sosyalizm, geniş halk kitlelerinin bilinçlenmesi ve seçim yoluyla iktidara gelmeleri sonucunda kurulacaktır. Uzun gibi görünen bu yol, aslında en kısa olan ve en geçerli olan yoldur» diyor. Türkiye'de düzen değişikliğinin ve sosyalizmin kurulmasının demokratik yoldan, yani geniş halk kitlelerinin oylarıyla gerçekleşmesi şüphesiz, her gerçek sosyalistin samimi dileğidir. Nitekim bir çok ülkelerde sosyalist partiler bu yolda mücadele vermekte ve sosyalizmin zaferini seçim yoluyla sağlamağa çalışmaktadırlar. Ve yine şüphesiz bilinir ki, büyük emekçi kitleler, bilinçlenerek ve kendi iradelerini kullanarak kurdukları bir sosyalist düzene, kendisine «tepeden inme» kabul ettirilmiş bir sol düzenden daha şevkli olarak sahip çıkarlar. Ne var ki, Türkiye gibi geri bıraktırılmış, emperyalizmin en kirli oyunlarına sahne olan bir ülkede bırakın sosyalizmin zaferini, sosyalist hareketin varlığını dahi sadece bir yasalar anasının ve binbir dalavere ile yürütülen bir seçim mekanizmasının garantisine bağlamak mümkün değildir. Sosyalistler, bırakın kendilerinin, çeşitli nüansları kapsayan bir «**sol yelpaze**»nin dahi seçim yoluyla iktidara gelmesine emperyalizmin ve işbirlikçilerinin boyun eğmeyeceğini Yunanistan deneyi ile görmüşlerdir.

BU demek değildir ki, nasıl olsa seçim yoluyla *iktidara gelinmesine izin verilmeyecek* diye seçim yolu tamamen terkedilmeli, vatandaşlar seçimleri boykota davet edilmelidir. Sosyalistler elbette halka seslenme, kitleleri bilinçlendirme ve sol'un gücünün artışını gösterme bakımından seçim imkanından sonuna kadar yararlanacaklardır. Ama Aybar gibi aşırı bir iyimserlik içinde sadece ve sadece seçimlere bel bağlamakla, seçimden seçime köy köy dolaşmakla mutlaka sonuç alınamayacağını bileceklerdir. Türkiye'de bugün antiemperyalist ve sosyalist harekete karşı birleşik bir cephe kurulmuştur. Kaba kuvvet, toplum polisi biçiminde, camilerde üslenmiş ümmetçi toplulukları halinde örgütlenmekte, Hitler'in «yıldırım birlikleri»ne benzer 100 bin kişilik bir özel ordu kurma hazırlıkları hızla ilerlemektedir. Daha da vahimi, devrimci bir halk ordusu niteliğinde olan silahlı kuvvetlerimizi, ANT'ın orta sayfasında açıkladığımız gibi, yabancı sermaye ile işbirliği halinde kapitalizmin saflarına çekerek bir Yunan Ordusu, bir İran Ordusu gibi emekçi halk kitlelerine karşı düşürme tertipleri sinsice yürütülmektedir. Asla unutulmamalıdır: Türkiye'de oy kuvveti ile kaba kuvvet atbaşı gitmektedir, hatta çoğu zaman ikincisi ilkine göre ağır basmaktadır. Sosyalistler ve özellikle Sosyalist hareketin başında bulunanlar, bu gerçekleri hiçbir zaman gözden uzak tutmamalıdırlar. Bir gün «sol»'un güçlenmesi karşısında anayasaya ve demokratik rejime resmen «paydos!» denecek olursa, halk düşmanlarına aynı metodlarla karşı çıkmanın ve bunun için bugünden tedbirli olmanın, en az «seçime katılmak» kadar kutsal bir devrimci görev olduğunu asla unutmamalıdırlar.

• GÖZ GÖRE • YALÇIN ÇETİN •

FAŞİST KOMANDOLARI KİM BESLİYOR, KİM DESTEKLİYOR?

GEÇEN hafta gazete sütunlarında ayrı mahreçli fakat aynı konuda iki haber birlikte yer alıyordu. Haberlerden biri Bonn mahreçliydi ve aynen şöyle deniyordu:

«Çok kimsenin nazarında Nazi Partisi'nin halefi olan Ulusal Demokrat Parti'ye mensup düzenli birlikler ile solcu gençler arasındaki çatışmaların son günler içinde şiddetlenmesi Batı Almanya'da endişelere yol açmış ve büyük koalisyonun ortaklarından biri olan Sosyal Demokrat Parti, Nazi eğilimli gençlerin davranışlarını, Hitler'in yıldırım birlikleri'nin 1930 yıllarındaki tutumuna benzetmiştir.

«Anti - Nazilerin dün Frankfurt'ta düzenledikleri mitingin Ulusal Demokrat Parti'ye mensup bir örnek giyinmiş gençler tarafından basılması sırasında beş kişi yaralanmıştır.

«İçişleri Bakanlığı, mitinglerde tek örnek elbise giyen aşırı sağcı gençlerin herhangi bir kanunu çiğneyip çiğnemedikleri yönünden soruşturmaya girişmiştir.»

Gazetelerde yer alan diğer haber ise şudur:

«Milliyetçi Hareket Partisi'nin Başkanı Alparslan Türkeş, 1973 yılını iktidara gelme yılı olarak tesbit etmiş ve MHP'nin gençlik kamplarının hedefinin 100.000 komando olduğunu belirtmiştir.

«27 Mayıs ihtilalinde tank binbaşısı olarak görev alan 14'lerden Dündar Taşer'in hazırladığı çalışma programı halen Türkiye'de 34 merkezde faaliyette bulunan MHP'nin komando kamplarında harfiyen uygulanmaktadır.

«Başkan Türkeş izin verdiği takdirde 34 komando kampında yeralmış bulunan gençler, 26 Ağustos günü Afyon'dan yürüyüşe başlayarak 9 Eylül'de İzmir'e gireceklerdir.

«Bu yaz faaliyette bulunan 34 komando kampında üstün başarı gösteren gençler, MHP Planlama Dairesi uygun gördüğü takdirde, Hayırsızada'da Ağır Eğitim Kampı'na alınacaklardır.»

Ve bu haberleri süsleyen fotoğraflar... Önünde üç hilalli bayraklar dalgalanan komando kampları, halatlara tırmanan gençler, mania aşan gençler, dövüşen gençler...

Görünüş odur ki, Almanya'da Hitler'in yıldırım birlikleri tekrar hortlatılırken, 27 Mayıs'ta ikbal hırsını tatmin edememiş bir emekli albay, 100 bin kişilik bir orduya komuta etme, o ordunun sırtına basarak devleti ele geçirme hayalleri içerisinde ustasını taklit etmektedir.

İNÖNÜ VE CELAL BAYAR
— Asgari müşterekleri: Sol düşmanlığı —

Eski adı CKMP olan MHP'nin komando kamplarıyla ilgili ilk haberleri ANT vermiş, kampların içyüzünü açıklamış ve resmi makamların dikkatini çekmişti. Zira, Siyasi Partiler Kanunu'na göre bir siyasi partinin bu şekilde düzenli birlikler kurması ve askeri eğitim yaptırması yasaktı. Bu yola giden bir partinin derhal kapatılması gerekirdi. Nitekim o zaman Ankara Cumhuriyet Savcılığı bir soruşturma açmıştı. Bu yüzden Türkeş bir hayli telaşa kapılmış, komando kamplarının partisiyle ilgisi olmadığını açıklamak zorunda kalmıştı. Ne var ki, sonradan bu endişe ortadan kalkmış ve Başbuğ Türkeş, görülmemiş bir cüretle «Bozkurtlar Ordusu»nu kurmaya devam etmiştir.

Türkiye'de yarım milyonluk bir ordu varken ve toplum polisi ordusunun mevcudu her geçen gün biraz daha artırılırken, böyle bir **«Bozkurtlar Ordusu»** kurmağa neden gerek duyulmuştur, seçim masraflarını karşılamaktan dahi aciz bir parti 100 bin kişilik komando kuvvetini hangi kaynaklardan yararlanarak beslemektedir, **«Bozkurtlar Ordusu»** kurmağa neden gerek duyulmuştur, seçim masraflarını karşılamaktan dahi aciz bir parti 100 bin kişilik komando kuvvetini hangi kaynaklardan yararlanarak beslemektedir, **«Bozkurtlar Ordusu»** kurulduktan sonra hangi görevi yerine getirecektir? Resmi makamlar, Siyasi Partiler Kanunu'na açıkça aykırı düşen bu girişime nasıl göz yummaktadırlar?

Kanlı Hitler tecrübesini yaşamış olanlar yada izlemiş bulunanlar, bu soruların cevabını aramak zorundadırlar.

Türkiye'de vatandaşın dişinden tırnağından artırarak ödediği vergilerle ayakta tutulan yarım milyonluk bir ordu varken ve toplum polisinin mevcudu durmadan artırılırken **«Bozkurtlar Ordusu»** kurmalarının nedenini, komando kamplarının planlayıcısı ve yöneticisi Emekli Binbaşı Dündar Taşer, gazetelere verdiği demeçte açıklamıştır:

«Solun tahriki, vatandaşın huzursuzluğu, milletin şuuru, MHP'yi bu mevzuda da tedbir almaya sevketmiş ve MHP gençliği başta üniversiteler olmak üzere yurdun her tarafından çığ gibi gelişmiştir. Türk Milleti'nin geleceği bu gençler eliyle emniyettedir.»

Komando kamplarında röportaj yapan bir gazeteci ise, Bozkurt'ların hedefini kendi ağızlarından şöyle tesbit etmiştir:

Lonca diriliyor mu?

Yeni Avukatlık Kanunu'na uygun olarak Türkiye Barolar Birliği'ni meydana getirecek delegeleri seçmek üzere İstanbul Barosu 26 Temmuz 1969 günü toplandı. Şimdiye değin hiçbir baro toplantısına bu sayıda avukat katılmamıştı. Nedeni pek açıktı: Yeni kanuna göre genel kurul toplantısına özürsüz katılmayanlara 500 liraya kadar para cezası verilecekti. Şiddetli yağmur, adli tatil gibi nedenler para cezasının korkusunu kaldırmadı ve salondan koridorlara değin taşan bir avukat topluluğu Baro genel kurulunu meydana getirdi.

1136 sayılı yeni Avukatlık Kanunu'nun, özellikle avukatların Sosyal Sigortalar kapsamına alınmasını öngören hükümleri işçi sendikalarından, diğer kesimlere değin tartışıldı. Bu tartışma esassız değildi. Gerçekten de 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun getirdiği düzen içinde ilkeleri alt-üst eden bir ayrıcalık avukatlara tanınmış oluyordu. Bu konu enine - boyuna tartışıldığından üzerinde durmayacağız. Asıl önemlisi, azgelişmiş ülkelerde büyük görevleri ve sorumlulukları olan mesleki kuruluşların hakim sınıfın isteğine uygun şekilde faaliyette bulunmasının ve denetlenmesinin örneğinin yeni Avukatlık Kanunu ile verilmiş olmasıdır.

Kim ne derse desin, azgelişmiş ülkelerde gençliğin eylem gücü ülkenin varacağı çizgiyi belirlemektedir. Bir kuşağın belli kesiminin toplum içindeki kurumlarda yer alması iledir ki, tutuculuk, yada devrimcilik kendine uygun ortamı bulabilmektedir. Nitekim eski yasaya göre yapılan son Baro toplantısından giderek vardığımız yargıya göre, Baro içinde genç kuşağın görev almak ve toplumun gelişme çizgisine uygun gerçek bir eyleme girmek eğilimi vardı. Bu eğilim bilindiğinden, daha geniş bir faşist değerlendirme içinde, yeni Avukatlık Kanunu'na usta-çırak ilişkilerini yerleştiren Ortaçağın lonca düzeni verilmek istenmiş ve bunda başarı da sağlanmıştır. Genç kuşağın bir mesleki kamu kuruluşu olan Baro'da görev alıp eyleme geçme olanağı, bir seçici olma dışında, tam olarak ortadan kaldırılmıştır. Böylece Anayasa'nın «hiçbir kişi, sınıf, yada zümreye imtiyaz tanınamaz» hükmü, yine hukukçular tarafından çiğnenmiştir.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun getirdiği en önemli yenilikler, staj süresinin uzatılması, staj sonunda avukatlığa giriş için «sınav» konulması; Türkiye Barolar Birliği Kurulması; Baro yönetim Kuruluna girmek için 10 yıllık, Baro başkanlığı için 15 yıllık, Türkiye Barolar Birliği'ne delege olarak katılmak için en az 15 yıllık avukatlık kıdeminin aranmasıdır. Bir de bunların yanında avukatlar sosyal sigortalara bağlanmıştır.

Türkiye'de hiçbir mesleğin kazanılması için fakülte ve öngörülen staj sonunda bütün hakkı ortadan kaldırıcı, yapılan öğrenimi sıfıra indirici bir «sınav» düzeni yaratılmamıştır. Yeni yasayla staj süresi de uzatılmıştır. Böylece sınav sürelerini de ekleyecek olursak bir gencin avukatlığı elde etmesi için en az 6 yıllık bir çalışma öngörülmüştür. Mesleğine uygun yeteneğin kazandırılması için bu yönlü aşamaları arama bir anlamda uygundur ve kamunun çıkarınadır. Ne var ki böylesine uzun fakülteli, stajlı ve sınavlı bir ayırmadan sonra avukatlık sıfatını kazanan kişinin kendi meslek kuruluşunun yönetiminde yer alamamasının gerekçesini bulmak çok zordur. Türkiye'de olağan durumlar, hep olağandışı durumlara dönüştürülmüştür. Küçümen bir tehlike, kendisiyle orantılı olmayan faşist uygulamaları gerektirmiştir. Şimdi fakültesi, stajı ve sınavından sonra avukatlığı kazanmış kişi 10 senelik avukatlık yapmadıkça Baro'sunun yönetim kurulunda, 15 senelik avukatlık yapmadıkça başkanlığında ve Türkiye Barolar Birliği'nin delegeliğinde bulunamıyacaktır. Bu, meslekte usta - çırak ayırımı yapmak değil de nedir? Avukatlığı bir lonca düzenine oturtmak değil de, nedir? Avukatlık Kanunu'nun en tehlikeli bu yönü, bir kesimin işine gelmesi, diğer kesimin ilgisizliği nedeniyle tartışılmamış, sanki olağandır denilip geçilmiştir.

Diğer yandan Avukatlık Kanunu'nda Parlamentoya girmiş olan hukukçuların mutlak etkisi olmuştur. Bu etki onların yaşına değin varolmuştur. Getirilen yeni düzene göre bir avukatın mesleki yönetime katılması için en az 40 yaşını bulması gerekiyor ki, Parlamento'da bazıları dışında kırk yaşından aşağı hukukçu bulmak mümkün değildir... Böylece bizdeki parlamenter çalışmanın hangi ölçüler içinde yürüdüğü şu yasayla somut biçimde belirleniyor.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu Türkiye'de hakim sınıfla işbirliği haline girmiş hukukçuların örneğini vermek yönünden geleceğin tarihçilerine paha biçilmez kaynaklık edecektir.

İtalya'da yargıçlarla avukatlar günün ihtiyaçlarından uzak köhnemiş kanunlara karşı omuz - omuza direnirken, Ortaçağ düzenini loncasıyla diriltmek isteyen bir düşüncenin uygulanmasına Türk hukukçusu seyirci kalmaktadır.

İşte aradaki fark...

Abdullah SERT

Devlet yönetimini kısa yoldan ele geçirmek için her şeyi, bu arada dini de istismar eden ve komando birlikleri kuran Türkeş (solda) ve Almanya'da «yıldırım birlikleri»ni hortlatan ülküdaşı yeni nazi partisi lideri Adolf Von Thadden (aşağıda)...

«Bu kuvvet Türkiye'de tek bir şeye karşıdır. O da komünizmdir. Sokakta gezen adam için bir tehlike teşkil etmeyen bu grup en ufak bir aşırı sol kıpırdanışına karşı çok büyük düşman!»

Yakın tarihi iyi bilenler, dünyayı kana boyayan Hitler'in de aynı sloganlarla ortaya çıktığını hatırlayacaklardır. Türkeş komandolarının **«komünizme karşı savaş»** adı altında asıl amacı, büyük sermayenin ve toprak ağalarının çıkarlarını savunmaktır. Genç insanlar, **«Dokuz Işık»** adı altında bir yutturma programla aldatılmakta, büyük servet sahiplerinin ve emperyalizmin çıkarlarını savunmak üzere **«kaba kuvvet»** olarak angaje edilmektedir.

Bir süre önce yine ANT'ta, bu komando kamplarının Ege'li bir büyük toprak sahibi tarafından finanse edildiği iddiasından söz etmiş ve bunun

BÜLENT ECEVİT
— Soldan geriye çark —

doğru olup olmadığını Türkeş'ten *sormuştuk. Üzerinden* iki aya yakın bir zaman geçtiği halde bu iddiaya herhangi bir cevap vermemiştir. İddiayı biraz daha açalım. Türkeş'in komando kamplarını finanse edenlerin başında, Ege'nin en namlı toprak ağalarından, köylüye zulmüyle tanınan Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanı Fahri Tanman gelmektedir. Daha bir çok toprak ağasından ve kapitalistten de, komando kampları için yardım alınmaktadır.

Bir avuç azınlığın çıkarlarını korumakla görevli milis kuvveti halinde yetiştirilen komandoların faaliyetleri karşısında ne resmi makamlardan, ne de sözümona demokrasi savunucusu partilerden tek ses çıkmamaktadır. Üniversite olaylarında gençliğin haklı direnişini **«bozgunculuk, yıkıcılık»** olarak niteleyen parti liderleri neredelir? Bugün aşırı sağın kanunları çiğneyerek kurduğu **«komando kampları»**na göz yumanlar, yarın sol da **«meşru savunma»** için aynı şekilde gerilla *kampları kuracak olsa göz* yumacak mıdır? Kanun sınırları içinde çalışan Demokratik Devrim Derneği'ni bir gecede kapattıran savcılar, devlet içinde devlet gibi hareket edip 100 bin kişilik özel ordu kuranlara karşı neden harekete geçmemektedir?

Komando kamplarına göz yumulmaktadır. Çünkü, bugün iktidar partisi de, TİP hariç, Amerika'nın dümensuyundaki diğer partiler de kendilerine vurulacak tek hedef olarak sol'u almışlardır. Çünkü Amerika böyle istemektedir.

Sol'a karşı toplum polisini vurucu kuvvet haline getiren iktidar, onu da yeterli bulmamış olacak ki, sol hareketleri ezmek için **«komando»**lara yardımcı kuvvet gözüyle bakmaktadır.

27 Mayıs hükümlüsü Cumhurbaşkanı Bayar da, gazetelere verdiği demeçlerde Türkiye'nin tek meselesinin sol'u ezmek olduğunu haykırmaktadır. (Bayar'ın bu demecinin tam metni Basın Sayfası'ndadır.)

CHP de, **«sol»**a karşı tedbirde iktidardan başka türlü düşünmemektedir. Üniversite olayları sırasında gençlere en ağır ifadelerle saldıran CHP'nin Genel Sekreteri Ecevit, geçen hafta **«komünizme karşı cihad»** kampanyasına katılmış ve Balıkesir'de yaptığı konuşmada komünizmle en etkili mücadele yollarını birer birer saymıştır. Bu tedbirler, gerçek bir sosyalist mücadeleye karşı sosyal demokrat ihanetinin *belirli* unsurlarını kapsamaktadır.

CHP'nin lideri İnönü ise, yine Tercüman Gazetesi'nin **«rejime yönelmiş tehlikeler»** konusundaki bir sorusuna verdiği cevapta tehlikeyi sadece sol'da gördüğünü belirten bir ifade kullanmış, **«Bu ârızi tehlikeler, ancak gözüpek, kimin idare ettiği belli olmayan, az sayıda 'hareketliler' grubunun idaresinde göze çarpar derecede zararlı olmaktadır. Bunlar demokratik rejime esasında inanmamış, demokratik rejim dışında bir ikbal ve sergüzeşt arayan siyaset heveslileridir. Kendileri kapalı ve maskelidir. Kullandıkları insanlar çok cüretlidir. Bu saptırılmış olanların avlandıkları çekici konular var. Bunların bir kısmı düpedüz propagandadır. 'Bağımsız Türkiye' gibi...»**

Evet, bütün yöneticiler ve burjuva partileri sadece **«sol»**u hedef almışlardır. Sağdaki asıl büyük tehlikeyi görmemekte, daha doğrusu görmezlikten gelmektedirler.

Geçen hafta anayasa gereğince üç bakan değişmiştir. Bunlar arasında İçişleri ve Adalet bakanları da vardır. Bugüne kadar gerek Adalet Bakanı Hasan Dinçer, gerek İçişleri Bakanı Faruk Sükan, aşırı sağdaki bu cüretkâr girişimler karşısında tedbir düşünmek şöyle dursun, çokluk teşvikçi durumda görünmüşlerdir. **«Bağımsız»** sıfatıyla seçim dönemi için kabineye giren yeni İçişleri Bakanı Ragıp Üner ve Adalet Bakanı Hidayet Aydıner, anayasanın kendilerine yüklediği görevleri yerine getirerek gereken tedbirleri almak yoluna gidecekler midir? Sanmıyoruz. Adalet Bakanı daha ilk gün verdiği demeçte en büyük düşmanının kargalar ve gazeteciler olduğunu ilan etmiştir. Karga mücadelesi yapan bakanların rejimi gerçekten tehdit eden faşist komandolar karşısında herhangi bir tedbire tevessül etmesini beklemek kelimenin tam anlamıyla safdilliktir.

Ancak bu politika esnafının unuttukları bir nokta vardır. 1930'larda da Almanya'da Hitler'in sergerdelerine aynı şekilde göz yumulmuş, hattâ teşvik edilmiş, ancak bu *faşist* canavar sonunda kendilerinin de başını yemiştir.

Bu acı tecrübeden geçtikleri içindir ki, bugün Alman kamuoyu, Adolf Von Thadden'in faşist komandolarına karşı büyük tepki göstermektedir. Bizimkiler ise hâlâ gaflet içindedir ve bu gaflet eninde sonunda başlarını yiyecektir.

Seçim Günleri

Yaşar Kemal

Seçim günleri yaklaşıyor. Türkiye'deki tek sosyalist örgüt olan Türkiye İşçi Partisi çok zor koşullar altında bu seçime giriyor. Önce Türkiye İşçi Partisi'nin çok az parası var. Seçimlerde paranın çok büyük rolü oluyor. Örgütlenmek, biraz da para demektir. En azından bir ilçede, bir ilde başını sokacak bir bina bulacaksın. Bugünkü günde ev kiraları ateş pahası.. Karşımızdakiler, Türkiye İşçi Partisi'nin eline para geçmesin diye var güçlerini harcıyorlar. *Bir de seçimlere doğru inanılmaz* bir baskı altına alınıyor İşçi Partililer. İşçi Partililer dövülüyor, evleri yakılıyor, işlerinden atılıyorlar. Ne kadar insanca olmayan davranış varsa, İşçi Partililer bugün Türkiyede o davranışlarla karşı karşıya... Bugün Türkiye'de İşçi Partili olmak demek, bir kahraman olmak ve çok belâyı göze almak demektir. Büyük şehirleri demiyorum. Anadolu'daki her İşçi Partili'nin hayatı gerçekten bir destan kahramanı hayatıdır. Bir gün Türkiye'de sosyalizm gerçekleşirse, bugün Anadolu'da açlık tehdidi, işsizlik, ölüm tehdidi altında tüyleri kıpırdamadan savaşan bu yiğit kişilerin yüzünden gerçekleşecektir. En büyük onur payı bu adsız kahramanların olacaktır.

Karşımızdakiler çok akıllıca, çok zalimce oynuyorlar. Kim ne derse desin Türkiye İşçi Partililere ayrı işlemler yapılıyor. Bir yalnız bırakma usulü uygulanıyor. Bir İşçi Partiliye yoğun bir propagandayla, tehditle, korkunç baskılarla mahallelisi, köylüsü, anası babası, kardeşleri düşman ediliyor. Ve İşçi Partili adam bir çöl ortasında bırakılmak isteniyor. Bütün bu başarıları onlar için gittikçe başarısızlık oluyor ama, İşçi Partili arkadaşın da anasından emdiği burnundan geliyor.

Bir de başka bir şey daha var, karşımızdakilerin bu insanca olmayan davranışları yetmiyormuş gibi, kendilerine türlü adlar takarak, sosyalist kavgayı İşçi Partisi'nin, bu tek örgütün dışında yürütmek istiyen sosyalistler var. Olsunlar, yürütsünler, savaşsınlar, eğer çok kalabalıksak türlü cephelerde döğüşmenin bir faydası var, diyelim. Olmaz olmaz yok. Akıl akıldan üstündür ta arşa kadar. Bizimkiler sosyalist örgütsüz, sosyalist partisiz mücadeleyi yeni icat etmiş olsalar gerek. Con Ahmedin devri daim makinesi gibi... Partisiz, sosyalist örgütsüz bir mücadele ki, mücadele derim sana... Hem kendine sosyalist de, hem de sosyalist sözcüğünden ejderhadan korkarcana kork... Ne imiş, işbirliği yapacakları muhayyel sınıflar sosyalist sözcüğünden ürkerlermiş de... Hay Allah, hay Allah... Nazenin işbirliği... Sonra bu muhayyel millî güçlerle işbirliği yapan dostlarımız, işi gücü bırakmışlar, savaşı döğüşü bırakmışlar, Türkiye'nin tek örgütüne, İşçi Partisi'ne yöneltmişler bütün savaşlarını... Varsa da İşçi Partisi, yoksa da İşçi Partisi... Vay, İşçi Partisi'nin yöneticileri şöyleymiş de böyleymiş... Bütün yozlaşmalarda en büyük bahane yöneticilerdir. Bunu da sosyalist mücadele tarihi yazar. Hiç bir yönetici bir partide ebedi değildir. Yöneticileri bahane ederekten bir sosyalist örgütü *yıkmağa, ezmeğe çalışmak* ne kadar iyi niyettir, ne kadar sosyalist davranıştır, onun orasını bize dostlarımız söyleyebilirler mi? Sen git, pertavsızla işbirliği yapacak milli bilmem ne ara, ara ki bulasın o millî burjuvaziyi, hem de mumla ara... Veysel Karani gibi boynuna heybe as da ara millî burjuvaziyi, bugünkü dünyada nereye sıkışmışsa bul çıkar da işbirliği yap... Sonra da bu işbirliği için de tek örgütü yıkmağa çalış... Siz bunun adına sosyalist savaş mı diyorsunuz? Bu yapılan korkunçluğun daha adı konmadı. Yakında dünya sosyalist edebiyatına şu Türkiye'de İşçi Partililere sosyalizm adına reva görülenlerin de adı yazılacak. Buna bir ad bulunacak muhakkak.

Seçim sonu İşçi Partisi yerinde saysın da siz o zaman görün gümbürtüyü. Üç yüz bin oydan beş yüz bin oya çıkamasın da İşçi Partisi siz o zaman görün başımıza gelecekleri... Sizin de, bizim de... O işbirliği yaptığınız millîler sizi ne hale getirecekler görürsünüz... Kimse farkında değil mi ki azıcık rahat soluk alıyorsak, ayaktaki sosyalist partisinin varlığı yüzündendir... Sonra da oyunuzu İşçi Partisine vermeyin fetvaları... Vermeyin nolacaksa, dünya sosyalist mücadelesi sizin gibileri çok gördü... Bu seçimde Türkiye İşçi Partisi'nin inanmış sosyalistleri canlarını dişlerine takıp çalışacaklar, bütün çelmelerin üstesinden geleceklerdir. Seçimin sonunda, işbirliği yapmak için pertavsızla millî burjuva arayan dostların yürekleri hiç sızlamayacak mı? İnsanlıklarına dokunan hiç bir şeyler olmayacak mı?

Dört bir yandan kuşatılmış, sıkıştırılmış savaşçının gücü doğal zamanlarınkinden daha fazladır.

Ne olursa olsun bu seçimde bütün gerçek sosyalistlerin, hangi koşullarda olurlarsa olsunlar, İşçi Partisi'nin önderliğinde savaşacaklarına inanmalıyız.

En iyi, en gerçek, en namuslu sosyalist, halkı bilinçlendirmeye giden yolun en sağlamını bulandır. Halka en kestirme yoldan varandır. Ve bu kavgayı halka teslim etmeğe çalışandır. Bunu tek amaç edinendir.

Düzenin Yabancılaşması üzerine

İdris KÜÇÜKÖMER

— II —

TEKRAR edelim. Dr. Küçük:

a) Söylemediğimiz şeyleri bize çok rahatlıkla söyletmektedir. b) Söylediklerimizi ise, başkalarının da yaptığı gibi, söylenmemiş kabul edip sonuç çıkarmaya çalışmaktadır. c) Önemsiz noktaların, teferruatın üzerine çok basmaktadır. d) Ayrıca metod anlayışında anlaşma mümkün gözükmemektedir.

Geçen sayıda, bizim analizimize karşı ortaya attığı üç engeli, tarihi gerçek ve metod bakımından yerine koyduktan sonra şimdi Dr. Küçük'ün söylediklerinin bir kısmını cevaplandırmağa devam edelim. Dr. Küçük diyor ki:

«Bu sembolik hatırlatmalar ne anlama gelmektedir? Bu soru tekrar Küçükömer'in modeline dönmeyi gerektirir. Küçükömer'in tablosunda sömürücü ve dolayısıyla devlete hakim olabilecek yapıda iki güç var: Kapitalistler ve feodaller. Kapitalistler yoksa - Küçükömer, sanayici kapitalistleri batıda doğduklarından daha önce Osmanlı'da aramaktadır - ve eğer klasik feodalite doğmamışsa devlet ortadadır. Diğer hiçbir güç ciddiye alınmaya, olayların açıklanmasında kullanılmağa değer bulunmaz. Toprak ağası arada bir yardımcı olarak görünen, bazen şu tarafa bazen bu tarafa destek olan bir güçtür. Fakat hiçbir zaman önemli ve açıklayıcı sınıf sayılmaz.»

Bununla ne demek istendiğini de anlamak çok güç benim için. Fakat anladığım iki nokta var. Ve bunlara dayanarak hemen soruyorum:

a) Batıda merkantilist dönem nasıl ve ne zaman başladı; manüfaktür (sanayi devrimi değil) ne zaman başladı? Tarihi evrimin gelişmesi nasıl oldu? Sanayi devrimi aşaması uzun bir süreçle varılan bir aşamadır. Sanayi devrimiyle kapitalist ilişkiler ağırlığını duyuracak, üst yapıda giderek değişim olacaktır. Biz, Osmanlı'da böyle bir dönüşümün uzun süreli bir perspektif içinde neden oluşamadığını aradık. Burada Dr. Küçük, hem tarih, hem de metod hatası yapmaktadır.

b) Biz, devletin ortada olup olmama koşullarını da yerine koymaya çalıştık; yani devlet ne zaman ortadadır, daha doğrusu ne zaman **«politik bir boşluk»** (vacuum) var gözükür? Sınıf (iç ve dış) çelişkileri, politik, ekonomik kavga, bu boşluğu tarihi süreç içinde nasıl doldurabilir?

Dr. Küçük, unsurları eksik bir düşünce biçimiyle, bize fantezi yapıyor görünmektedir. Klasik dediği feodaliteyi var mı kabul ediyor, yoksa bir yandan da kapitalist ilişiklere girmiş ayan yada ağaları(*) mı esas alıyor? Mesele artık - ürüne kimlerin el attığı ve bunu ne yoldan yaptığıdır. Bizim yaptığımız tarihi iktidar ve muhalefet analizinde toprak ağalarının yeri kolayca bulunur. Dr. Küçük ya bulamamış, yada anlamamış.

Feodalite doğmamışsa devlet ortadadır, demek istiyormuşuz. Kendileri Marx'tan, hattâ Lenin'den örnek verirken bunların bürokrasi hakkındaki görüşlerine birazcık değinselerdi, çok yerinde olurdu. Biz yeni baskının önsözüne katkıda bunlara da ayrıca yeterince değineceğiz. Yalnız Dr. Küçük'e daha önce ANT'taki bir yazımızda Marx'tan aldığımız ifadeleri tekrar hatırlatacağız. Alman İdeolojisi'nde Marx şöyle demektedir:

«Bir zümre (sosyal tabaka) değil de, bir sınıf olmasından ötürü, burjuvazi, kendisini mahalli planda değil, millet planında organize etmek ve (fertlerinin) ortak menfaatlerine genel bir form (şekil) vermek zorundadır. Özel mülkiyetin topluluktan kopması (sıyrılması) dolayısıyla, devlet sivil toplumun dışında ve yanında yeralan özel bir varlık haline gelmiştir. Ama bu devlet, burjuvaların hem içerde hem de dışarda, mülkiyetlerini ve menfaatlerini karşılıklı olarak korumaları ve garanti altına almaları amacı ile kabul ettikleri (ortaya koydukları) bir organizasyon şeklinden başka bir şey değildir. Devletin bağımsızlığına sadece zümrelerin (sosyal tabakaların) gelişerek sınıflar haline gelmedikleri ülkelerde raslanmaktadır, bugün. Yani, öteki gelişmiş ülkelerde ortadan kalkmış olan zümrelerin hâlâ bir rol oynayabildikleri, yani karma bir düzenin hüküm sürdüğü ve halkının belli bir bölüğünün öteki bölükler üzerinde hakimiyet kuramamış olduğu ülkelerde raslanmaktadır. Almanya'nın durumu özellikle bu anlattığımız şekildedir. En modern devlet örneği ise, Kuzey Amerika'da görülmektedir. Fransız, İngiliz ve Amerikan yazarlarının hepsi de, devletin, sadece özel mülkiyeti korumak için mevcut olduğunu ileri sürmektedirler; ve böylece, bu kanaat, herkesin kafasına yerleşmiş bulunmaktadır.»

Demek ki, herhangi bir sınıfın ağırlığı diğerleri üzerinde kurulamadığından, bürokrasi, Hegel'ci anlamda üniversal bir kuruluş olmadığı halde, devleti elinde tutabiliyor.

Bizde saray ve onun kulları (bürokratlar) sömürenlerdir. Reaya(müslüman ve hristiyan) sömürülen sınıftır. Sömürenler, aşağıdan gelen bir sınıfa değil, tarihi süreç içinde kurulmuş merkeziyetçi üretim yada mülkiyet ilişkilerine dayanır. Eylem bunu devam ettirmeğe yöneliktir. Fakat bu ilişkiler, kendi hastalığını da geliştirir. Özel elde merkantilist bir aşamaya ve manüfaktürün gelişmesine, kısaca özel elde birikime kapıları kapar. Bunda dışsal etkenler ikinci derecede rol oynar. Ve bu ikinci derecede rol, sanayi kapitalizmine dönüşmeyi engellemek bakımından merkezi üretim ilişkilerine yardımcı olur. (Hegemonya paradoksu.) Bunları burada tekrar açıklamayacağım.

Osmanlı bürokrasisi, karşısında iktidar olabilecek yeterince örgütlü bir sınıfsal güç olmamasından dolayı devlet katındadır. Ve bu devlet katında oluşla, merkezi sistemle, kendi örgütü ile, başkalarının örgütlenmesine karşıdır. Şu halde, sanıldığı gibi Osmanlı'da devlet tamamen ortada değildir, sahipleri vardır. Ve bu yoldan sömürü olmaktadır. Üretim güçlerinde başkaca gelişme yeterince olamadığından, bu devlet başkalarının eline nasıl geçer? Devrim için objektif koşullar denince, önce bu üretim güçlerinde yeterince gelişme ve sonra tıkanma koşulları kastedilmiyor mu?

Yeniçeri - esnaf - tekkeler ve islam uleması güçbirliği zaman zaman patlamalara sebep olmuşsa, aslında üretim güçlerinin yeterince gelişememesinden olmuştur. Fakat bunların iktidarı merkezde kısa ömürlü olmuş; ve üretim biçimi bozulmuş olarak devam etmiştir. Bozulma giderek süreç içinde ortaya ayan gibi güçleri çıkarmışsa da, bunlar Senedi İttifak'a rağmen, tam iktidar olacak şekilde üretim biçimini değiştirememiştir. Bozulmaya rağmen, hattâ tarımda kapitalist ilişkiye (yerli sanayi ile tamamlaşmadan) geçmesine rağmen, merkezi sistemin ana unsurları anarşik durumda dahi silinmemiştir. Yeniçerilik kalkınca, padişah - bürokrat ve merkez adına devlet hizmetlerini (mültezimlik dahil) yapan ağa yada ayan içinde bürokratlar önem kazanacaktır. İmparatorluğun son döneminde bürokrasi yeni ordu ile iyice içiçe girecektir. Ve giderek padişahtan (Abdülhamit kısmen hariç) egemenliği alacaktır. Fakat bu egemenlik, emperyalistlerle paylaşılacaktır. Kurtuluş mücadelesinde bürokrat ve ağa güçbirliği görülecektir. Mustafa Kemal'ci grup yada fırkalarda diğer gruplara yada fırkalara göre ağalar daha ağır basacaktır. Zamanla üretim güçlerindeki gelişme ile bürokrasi aleyhine ağa ve sermayedar (yerli - yabancı) grupların ağırlığı nisbi olarak artacaktır. Seçim sistemi işledikçe de bu artış devam etmiştir. Yine zamanla emekçilerin, fakir köylülerin nisbi ağırlığı önemsiz de olsa artabilecektir. Unutmamalı ki, bütün bunlar tekelci kapitalizmin koşulları altında olacaktır. Şüphesiz, üretim güçlerindeki gelişme ile sınıfların nisbi ağırlığının politik mekanizmada artışı mekanik olmamaktadır. Sınıflar arası çatışma temelde ekonomik statülere göre belirlenecektir. Bunları kitapta anlatmıştık, geçiyoruz.

BURJUVA ideolojisi bize yerli burjuvalarca değil, bürokratlarca getirilmiştir. Seçim sistemi ise yerli, yabancı burjuva egemenliğine yol açmaktadır. Nitekim Türkiye'de bu böyle oluşmaktadır.

Bizde tarihi bürokratik egemenliği anlamadıktan, kabul etmedikten sonra, gelişigüzel eleştiri kolayca yapılabilir. Merkezi üretim ilişkilerinin yarattığı Osmanlı bürokrasisi, Marx'ın, Engels'in, Lenin'in ve Troçki'nin, hattâ Mao'nun karşı olduğu bürokrasiden daha köklüdür. Merkezi üretim ilişkileri içinde ortada bir sınıf imiş gibi (sınıfımsı) sömürme olanağına sahip grup yeterince dikkate alınmayınca, Marx'ın bürokrasi üzerine olan sözleri de kolayca anlaşılamayacaktır. Açıklayalım. Dr. Küçük:

«Toprak ağalığı, burjuvalardan ayrı olarak onlarınki ile bağdaşmayan bir sınıfsal yapıya sahip midir? Soru, Küçükömer'in modeli kadar, diğer yanda sürdürülen feodalite - kapitalist tartışmasını ilgilendirmektedir. Eğer tarımsal meta üretimi olmuşsa, eğer traktör girmişse, artık toprağa sahip olanlar, sermayeye sahip olanlardan ayrı düşünülemez! Artık onlar da kapitalisttir ve hakiki kapitalistler az olduğu için de önemsizdirler.» «Marx, L. Bonaparte'ın darbesinden hemen önceki Fransa'yı çizerken şöyle der: 'Düzen partisi bir yandan toprak ağa'larının, diğer yandan sanayi ve finans burjuvazisinden meydana gelen bir koalisyondur.' Ve ekler Marx: 'Tarım büyük ölçüde kapitalistleşmişse de, toprak ağalarının yararı diğerlerinden temelli olarak ayrılır.'» «Demek olmaktadır ki, toprak ağaları endüstri devriminin olduğu ülkede bile 19. asrın yarısına kadar devletin birinci sahibi olmakta devam etmişlerdir. İkinci ortak olarak iktidarda kalmaları ise daha uzundur. Çünkü, örneğin Marx'ın 'Bonapart'ın Onsekiz Brumeri' adlı çalışması, toprak ağası - burjuva koalisyonunun Lui Bonapart aracılığıyla iktidarı yeniden alışının serüvenidir.»

Burada:

a) Toprağa sahip olanlar, sermaye sahibi olanlardan ayrı düşünülmez, iddiası kimin? Kapitalist ilişkiler içinde iki kesim arasında tamamlaşma bir zorunluluk, fakat bunun tarım aleyhine işleyen bir süreç içinde olması normal değil mi? Herşey teferruatta limite kadar söylenmeli mi? İkisi arasında hiç fark yok, diyen kim ki? Dr. Küçük böyle yazıyor. Ayrıca, hakiki kapitalistler az olduğundan önemsizdir, denmiş. Bunu kim ve hangi koşullar altında söylemiştir?

b) Bir defa, Marx, batıda feodaliteden kapitalizme dönüşmede iktidarın bir çırpıda tamamen el değiştirdiğini söylemez; ihtilallere rağmen... Ve geçici dönemler için kapitalistleşen toprak sahibi ile sermayedarlar arasında koalisyon olabilir. Osmanlı'da feodal senyör egemenliği olmamıştır. Olsa olsa, bürokrat kulların egemenliğe ortak oluşu söz konusudur. İktidar, padişah adına üretim ilişkileri bozulup dönüşürken bürokratlardan kime doğru geçme eğilimi göstermiştir? Osmanlı'da bu tarihi gelişmede ayan yada ağalarla kısmen paylaşılan bir egemenliktir. Yalnız bu noktada tekrar hatırlatalım, ayan'ın toprak sahipliği yanında devlete ait bazı hizmetleri bir bürokrat

“Bizde tarihi bürokratik egemenliği anlamadıktan, kabul etmedikten sonra, gelişigüzel eleştiri kolayca yapılabilir. Merkezi üretim ilişkilerinin yarattığı Osmanlı bürokrasisi, Marx'ın, Engels'in, Lenin'in ve Troçki'nin, hattâ Mao'nun karşı olduğu bürokrasiden daha köklüdür. Merkezi üretim ilişkileri içinde ortada bir sınıf imiş gibi (sınıfımsı) sömürme olanağına sahip grup yeterince dikkate alınmayınca, Marx'ın bürokrasi üzerine olan sözleri de kolayca anlaşılamayacaktır.”

«DÜZENİN YABANCILAŞMASI»

gibi görmeye başladığı gerçeğini de unutmamak lazım. Ve giderek *kompradorlar da, levantenlerle birlikte egemenliğe ortak olacaklardır.*

Batı'yı inceleyen Marx'ın batı için gösterdiği sırayı ele almak, dogmatik bir tutumdur. Mesele, gösterilenlerden sadece metod uygulamasına *dikkat etmektir. Dr. Küçük'ün* dogmatik diğer bir tutumu da şudur: Çarlık Rusya ile Osmanlı arasında eksik bir benzerlik kurup, **«Lenin'de, ne de başka bir düşünürde Küçükömer'in modeline benzer bir modele rastlanmaz,»** der. *Biz bu tarz ifadeleri,* öğrencilere dogmatik tutum örneği olarak veririz.

c) Yalçın Küçük, sözünü ettiği Louis Bonaparte'ın 18 Brumeri'ni anlamamış ve hele orada Marx'ın *bürokrasi ve devletin sınıflardan bağımsız* hale gelişi ile ilgili sözlerine hiç dikkat etmemiş gözüküyor. Söz konusu kitap, Dr. Küçük'ün söylediğinin aksine, 2 Aralık 1851'de L. Bonaparte'ın yaptığı ve ona 20 yıl kadar hükümranlık sağlayan darbesinin gelişme hikayesidir. Kitabın adını **«Napoleon Bonaparte'ın 18 Brumer Darbesi'nin Taklidi»** olarak vermektedir. Şimdi bu kitabın yedinci son bölümünün bir kısmını birlikte okuyalım:

«*Fakat mutlak monarşi devrinde*, Birinci Devrimde ve Napoleon zamanında bürokrasi, burjuvazi egemenliğini hazırlama aracından başka bir şey değildi. Restorasyon devrinde, Louis - Philippe ve parlamenter cumhuriyet *zamanında*, bürokrasi, bağımsız olma yolundaki çabaları ne olursa olsun, egemen sınıfın, maşası idi. Devletin tamamen bağımsızlaşması, ancak İkinci Bonaparte devrinde olmuştur. Devlet çarkı, burjuva toplumunun karşısında öylesine güçlendi ki, başında 10 Aralık Derneği liderinin bulunması bile yetiyor; yabancı ülkelerden gelen bu uydurma şövalye, içki ve sucuk karşılığında kendisini satan ve durmadan da içki ve sucuk isteyen serseri askerlerin elleri üzerinde yükselmiştir. Fransa'nın göğsüne basıp soluğunu kesen, donuk umutsuzluğun, korkunç cesaret kırıklığının ve aşağılık duygusunun nedenlerini ortaya koyan işte budur.

«Bununla birlikte, devlet gücü havalarda dolaşmıyor. Bonaparte, pek belirli bir sınıfı ve hattâ Fransız toplumunun en kalabalık sınıfını, yani küçük toprak sahibi köylüleri temsil ediyor. Nasıl ki, Bourbon'lar, büyük arazi sahibi bir hanedan ve Orleans'lar da büyük para sahibi bir hanedan olmuşlarsa, Bonaparte'lar da, köylülerin hanedanı, yani Fransız halkının büyük kütlesinin hanedanı olmuşlardır. Köylülerin seçtiği adam, burjuva parlamentosuna boyun eğen Bonaparte değil, tersine, bu parlamentoyu dağıtan Bonaparte'tır. Üç yıl içinde, kentler, 10 Aralık seçimlerini ters yorumlamayı ve köylülerin elinden *imparatorluğu aşırmayı becermiş*lerdi. Bundan dolayı 2 Aralık 1851 hükümet darbesi, 10 Aralık 1848 seçimine bir bütünlük getirmiştir sadece.»

Peki nerede Dr. Küçük'ün ifade ettiği düzen partisi, iktidarı Bonaparte eliyle alış hikayesi? Gördüğüm kadarıyla bu biçim anlayış, son derece tehlikeli olabilir.

DR. Küçük, Louis Bonaparte toprak ağası - burjuva koalisyonu getirdi, dedikten sonra şöyle devam ediyor;

«*Aynı durumu Küçükömer*, endüstri devrimi yapmamış bir ülkede bir olasılık olarak bile düşünmüyor. Ve üstelik toprak ağalığının gelişimini büyük ölçüde belirtirken... Bunun sonucu, bütün gelişim tanımlanmamış bir «halk» ile bürokratlar arası ve ne için olduğu pek anlaşılmayan bir savaş özelliğine bürünüyor.

«Küçükömer'in bütün bu sonuca nasıl vardığı kendi bilgileri içinde *gerçekten anlaşılmaz. Çünkü, cum*huriyeti yapan güçler arasında toprak ağalığına önemli yer verir Küçükömer. Fakat bu toprak ağaları, ne gariptir ki, devlete ortak çıkmazlar. Bununla birlikte, M. Kemal 1925'lerde toprak reformu yapmak isteyince, mebuslarının tepkisi karşısında bundan vazgeçmek mecburiyetinde kalır.»

Burada da:

a) Dr. Küçük, kitabı dikkatle okuyabilseydi, belki kendisine daha az haksızlık etmiş olurdu. Toprak ağalığının (ayanın) gelişimi büyük ölçüde belirtiliyorsa, bu Osmanlı merkezi üretim ilişkileri içinde Osmanlı bürokratları ile reaya arasındaki çelişmeye *büyük ölçüde dayanarak yapılmıştır.* Mütegallibe ayan yukarıda söylenildiği gibi düzenin bozulmasıyla birlikte egemenliğe kısmen ortak olmuştur. Fakat bir feodal senyör haline gelememiştir. Kaldı ki, İkinci Mahmut, ayanın en *sivrildiği zaman,* önemli bir kısmını ezmiştir. Ve ayan, devlet hizmetlerine talip olmuş ve bürokrasiye daha kolay girme yollarını bulmuştur. b) Tanımlanmayan halk ile bürokratlar arasında ve ne için olduğu anlaşılmayan savaş(!)tan söz ediliyor. Kitap başka neyi anlatıyor ki? c) Toprak ağaları, üretim güçleriyle tarihi bürokrasinin (ordusuyla) sınırları içinde, devlete katılırlar. İdeolojileri tarihi gelişme içinde bürokratın ideolojisi ile, tanzimat ile paralel düşer. Binaenaleyh, d) 1925'te M. Kemal'in toprak reformu düşünmesi hikayesine en güzel cevap da şudur: Giderek bürokratların toprak ve servet edinmeleri sırasında Mustafa Kemal'in 154 bin 709 dönüm toprak sahibi olmasıdır. (Asıldığı zaman Adnan Menderes'in toprağı 4 bin dönüm kadardı.)

Yalçın Küçük şöyle diyor:

«Dünya buğday krizi toprak ağalarını yıkacakken - toprak ağalığını pazarla *temas değil, pazardaki* dalgalanmalar yıkar - devlet bütün o bunalım sırasında Ziraat Bankası ve Ofis aracılığıyla toprak ağalığının yardımına uzanmaktan geri kalmaz.»

Bunu kim *böyle söylüyormuş?* Hem de, toprak ağası kapitalistle diğer kapitalistler arasında fark yoktur, denildiği iddiası nasıl aynı yazıda bir araya geliyor? Daha tuhafı, toprak ağalığını pazarla temas değil *de pazardaki* dalgalanmalar yıkarmış. Peki dalgalanmalar pazarla temasla, yani piyasa içinde olmuyor mu? Arada ne fark var? Bu çeşit mantıkla sadece sütunlar dolar. Bu örnekler üzerinde durmak istemiyorum.

FAKAT, sınıf meselelerinin ihracı ve Vietnam örneği konusunda mutlaka cevaplandırılması gereken birkaç noktaya daha değineceğim.

Dr. Küçük, kelimeleri abartmayı, elemanter hususların bilindiği varsayımını unutarak, pek güzel yapıyor. Ve metodolojik hatalara düşüyor. Nitekim, bu yoldan da bize karşı olmaktan çok kendisine karşı insafsızlığa giriyor. Tekrara lüzum yoktu ama, Dr. Küçük basit gerçekleri bize tekrarlatacak:

a) Kapitalist ekonomi büyüdükçe aktüel ve potansiyel meseleleri büyüme eğilimi gösterir.

b) Emperyalizm geçici bir çözüm olarak gözükür.

c) Emperyalizmin içeride ve dışarıda *sınıf* meselelerini mutlak olarak ortadan kaldırmaya gücü yetmez.

d) Vietnam Olayı, elbette emperyalizmin açtığı bir olaydır. Fakat Vietnam'da A.B.D.'nin bağlanması, hastalanmış Amerikan ekonomisinin hastalığını artırıcı olmuştur. Yalçın Küçük, De Gaulle - Altın - Dolar savaşını değerlendirmeliydi. Bu savaşın özellikle artırdığı A.B.D. ödemeler bilançosu açığını dikkate almalıydı. Bunlar ise, Pentagon'un tahmini hilafına, Vietnam'ın anti - emperyalist savaş gücünün etkisiyle olmuştur. Yani, emperyalizme az gelişmiş bir ülkenin tepkisi büyük rol oynamıştır. Johnson'ın televizyonda ağlayışı kolay bir olay mıdır? Che Guevara ve Regis Debray eleştirilmez insanlar değil. Fakat emperyalist ve anti - emperyalist kavgalar arasındaki karşılıklı etkiyi Yalçın Küçük nasıl bir metodla reddediyor? **«Daha çok Vietnamlar»** sözü, dünya sınıf meselelerinin bu karşılıklı mücadele ile çözümlenebileceği gerçeğinden çıkmaktadır. Bu, şüphesiz, Vietnam olmanın objektif koşulları olmadığı anlamına gelmez. Emperyalizm, sınıf meselesini çözmüyor. Geçici, nisbi bir dengeye sebep oluyor. Az gelişmiş, sömürge, *yarı sömürge ülkelerin anti - emperyalist* kavgasının emperyalist metropoller üzerindeki etkisi geliştikçe, kapitalist ekonomiler daha da hastalanacak, zayıf kapitalistler, diğerlerinin (yani ABD'nin) boyunduruğuna girecektir.

e) Keynes'çi ve kapitalizmi yamayıcı görüşlerle devlet harcamaları artmıştır. Bununla sağlanan nisbi dengede emperyalizmi yok mu sanıyor, Dr. Küçük? Sınıf çelişkilerinin su yüzüne çıkması, işçilerin gelirindeki mutlak artışla değil de, ekonominin uzun süre istikrar içinde gelişmesidir, diyor Dr. Küçük. Peki bu istikrar ile ücretlerdeki mutlak artışı ve emperyalizmi nasıl ayırıyor birbirinden? Ve başta A.B.D., İngiltere ve Almanya olmak üzere işçilerin geçici olarak kapitalizmle tamamlaştırıldığını Dr. Küçük red mi ediyor?

f) Altını çizdiğim **geçici, nisbi denge** deyimine rağmen, Dr. Küçük nasıl oluyor da, sınıf meselelerinin sanki gemiyle ihraç edilen bir meta gibi ele alındığı iddiasını ortaya atabiliyor? Burada yapılan bir benzetme ile anlatılmak istenilen şeyi daha açık kılmak için herşeyin alfabesine mi inmeliyiz?

g) Böylece, kapitalist düzenin iç dinamiği bakımından iyimserliğe varılacağı ve bundan da kapitalizmin kurtulacağı yargısına gidilebileceğine ekonomik bunalımlardan bütünüyle Dr. Küçük kendi mantığıyla varmış oluyor. Ve devam *ediliyor: İşçilerin* devrimci eylemlere girmesi için gelirlerinin belirli düzeylere ulaşmaması gerekir sonucu çıkarılıyor. Bütün bu sonuçları çıkarmak için Dr. Küçük'ün geçen yazımızda belirttiğimiz gibi, *ters bir tutum ve metod* anlayışına sahip olması gereklidir.

Dr. Küçük'ün yazısında, aynı tutum ve metod yüzünden açıkça eleştirilecek daha birçok bölüm vardır. Aslında bunların cevapları kitabımızda ve *daha sonra* yazdığımız yazılarda mevcuttur. Bununla beraber, bizim analizimize göre gittikçe gelişen olayları, örneğin Bayar - İnönü yakınlaşmasını ve devlet - hükümet çelişkisini daha aydınlık hale getirecek bir yazıyı, kısmen Yalçın Küçük'e cevap telakki edilebilecek şekilde ileride yayınlayacağız.

(*) Ayan isimlerinde bazen bey, bazen de ağa sıfatları vardır. Rusçuk Ayanı Tirsinikoğlu İsmail Ağa, Batı Anadolu Ayanı'ndan Karaosmanoğlu Hüseyin Ağa, Mehmet Ağa v.b.

Subay Holdingi'ne doğru

ORDU KAPİTALİSTLİĞE İTİLİYOR

GEÇEN hafta ANT'ta, ordu üzerine oynanan politik oyunlara değinmiş ve yazımızın sonunda da aynen şöyle demiştik: **«Hiç şüphe yok ki, Türk Ordusu'nun devrimci kadrosu, politika esnafının bu çirkin oyunlarının farkındadır. Ve yine bu kadro bilmektedir ki, «ordu» üzerinde oynayanlar, sadece egemen sınıfların temsilcisi olan politikacılar değil, onun da arkasında Amerikan emperyalizmi ve büyük sermayedir. Ordu Yardımlaşma Kurumu'nu yabancı sermaye ile işbirliği halinde bir tröst haline getirenlerin de, Türk Ordusu'nu, tıpkı bir İran Ordusu gibi, bir Yunan Ordusu gibi, sömürüden pay alarak egemen sınıfların yanında saf tutmaya zorladıklarını bilmektedirler...»**

Son günlerde yaptığı yıllık kongresinde yüzde 7,6 oranında 73 milyon lira net kâr sağladığı ve mevcudunun 800 milyonu aştığı açıklanan, bu arada Renault firması ile otomobil yapımı için anlaşmaya vardığı bildirilen Ordu Yardımlaşma Kurumu nedir, ne gibi faaliyetlerde bulunmakta, nasıl yönetilmekte ve hangi yabancı sermayelerle işbirliği yapmaktadır?

Bütün bunlar, kamuoyunu iyiden iyiye meşgul eden sorulardır. Özellikle Türk Ordusu'nun **«halk ordusu»** niteliğini yitirmemesi konusunda titizlik gösteren devrimci çevreler için bu sorular büyük önem taşımaktadır.

Biz bu yazımızda, bu soruların cevaplarını, hiçbir mütalaa katmadan, tamamen Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun kendi kaynaklarından yararlanarak ortaya koyacağız.

ESEN VE TAĞMAÇ
— Holding'in ortaklarından —

Ordu Yardımlaşma Kurumu, 1.3.1961 tarihinde çıkartılan 205 sayılı kanunla, **«Türk silahlı kuvvetleri mensuplarının sosyal güvenliklerini sağlamak»** üzere kurulmuştur, Kurum, Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı veya onun içinde bulunan bir örgüt değildir, hükmi şahsiyettir. Yani, KURUM, subay ve assubayların aidatlarıyla vücut bulmuş olmakla beraber, kendi iradesine sahip bağımsız bir kuruluştur.

Kurumun kuruluştaki başlıca mali kaynağını, bütün subay ve assubaylardan kesilen yüzde 10 oranındaki aidatlar teşkil etmiştir. O tarihte subay ve assubayların maaşlarına zam yapılarak bir artırım sağlanmış ve böylece Ordu Yardımlaşma Kurumu için yapılan bu kesintilerin üyelerin ellerine geçen paralarda herhangi bir düşüş yapmaması sağlanmıştır.

Hükmi bir şahsiyet olan Ordu Yardımlaşma Kurumu, iradesini organları vasıtasıyla kullanmaktadır. Kurumun, Temsilciler Kurulu, Genel Kurul, Denetçiler Kurulu, Yönetim Kurulu ve Genel Müdürlük olmak üzere beş organı vardır.

Temsilciler Kurulu, Milli Savunma Bakanlığınca, kuvvet ve müesseselerdeki daimi üye adedi dikkate alınarak seçilir. En fazla 100 üyeden kurulan Temsilciler Kurulu'nu, tugay ve daha yukarı seviyedeki birlik ve kurumlardan bu birlik veya kurum amirlerince seçilecek birer daimi üye meydana getirir.

Temsilciler Kurulu, kendi arasından 20 kişiyi genel kurula seçmekte, Kurum'un çalışmaları hakkında görüş ve mütalaalarını bildirmekte, genel kurula direktifler vermektedir.

Ordu Yardımlaşma Kurumu Genel Kurulu'nun ise 40 üyesi vardır. Bunlar **«tayin olunan üyeler»** ve **«seçilen üyeler»** olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Kanunla tayin edilen 20 üye şunlardır: Milli Savunma Bakanı, Maliye Bakanı, Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları veya kurmay başkanları, Jandarma Genel Komutanı veya kurmay başkanı, Sayıştay Başkanı, Umumi Murakabe Heyeti Başkanı, Türkiye Bankalar Birliği İdare Heyeti Başkanı, Türkiye Odalar Birliği Başkanı, Milli Savunma Bakanlığı veya Genelkurmay Başkanlığı teşkilatından personel, lojistik, sağlık, ARGE başkanları ile komptrolör, kanun işleri müdürü, özel sektörden Milli Savunma Bakanı'nca seçilmiş 3 kişi...

Diğer 20 genel kurul üyesi ise, Temsilciler Kurulu tarafından seçilmekte ve böylece üniformalı üyeler, Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun en yüksek organında çoğunluğu teşkil etmektedir. Ancak görüldüğü gibi, onbinlerce subay, assubay ve askeri memurun maaşlarından yapılan kesintilerle kurulan Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun genel kurulunda, seçimle gelmemiş 40 kişi söz sahibidir. Üyelerin Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun yönetim ve denetiminde söz hakkı yoktur. Bu statüsü ile Ordu Yardımlaşma Kurumu, demokratik değil, bürokratik bir kuruluştur.

Kurumun Amacı

Yönetim Kurulu ise, diğer şirketlerdeki idare meclislerinin karşılığı olup, yedi üyeden kurulmaktadır. Yönetim Kurulu'nun yedi üyesinden üçü asker, dördü sivildir. Asker üyeler, Milli Savunma Bakanı ile Genelkurmay Başkanı'nın gösterdiği adaylar arasından genel kurulca seçilmekte, sivil üyeler ise kanunun tayin ettiği Seçim Komitesi'nce atanmaktadır. Seçim Komitesi'nde Milli Savunma Bakanı, maliye bakanı, sayıştay başkanı, umumi murakabe heyeti başkanı, odalar birliği başkanı, Türkiye Bankalar Birliği İdare Heyeti Başkanı yeralmaktadır. Yönetim Kurulu başkanı da bu seçim komitesi tarafından seçilmektedir. Halen Ordu Yardımlaşma Kurumu Yönetim Kurulu Başkanı Tümgeneral Fikret Elbizim'dir.

Genel Müdür de, doğrudan doğruya yönetim kurulu tarafından seçilmektedir. Halen Kurum'un Genel Müdürü Ahmet Özsoy'dur.

Kanunun birinci maddesinde, kurumun amacı açıklanarak «... **Türk Silahlı kuvvetler mensuplarına bu kanunda yazılı sosyal yardımları sağlamak... üzere ORDU YARDIMLAŞMA KURUMU teşkil edilmiştir...»** denilmektedir. Görüldüğü gibi, Kurum'un asıl amacı sosyal yardım sağlamaktır. Kurum'un ikinci amacı ise, kanunun 33. maddesinde yazılı olduğu üzere, sosyal hizmetlerde bulunmaktır. Sosyal yardımlar, kurumun üyelerine veya ölümleri halinde mirasçılarına emeklilik yardımı, maluliyet yardımı, ölüm yardımı şeklinde olmaktadır. Sosyal hizmetler ise, üyelere mesken kredisi, borç verme, ordu pazarları kurma şeklindedir.

1968 yılında üyelerden (hizmet borçlanması dahil) 111 milyon 600 bin lira aidat tahsil edilmiş, buna karşılık 24 milyon 900 bini emeklilik, 5 milyonu ölüm, 400 bini maluliyet olmak üzere 30 milyon 300 bin liralık sosyal yardım yapılmıştır.

Sosyal hizmet konusunda sadece 1968 yılında ferdi kredi, inşaat ve kooperatif kredileri için 71 milyon lira tahsis edilmiştir.

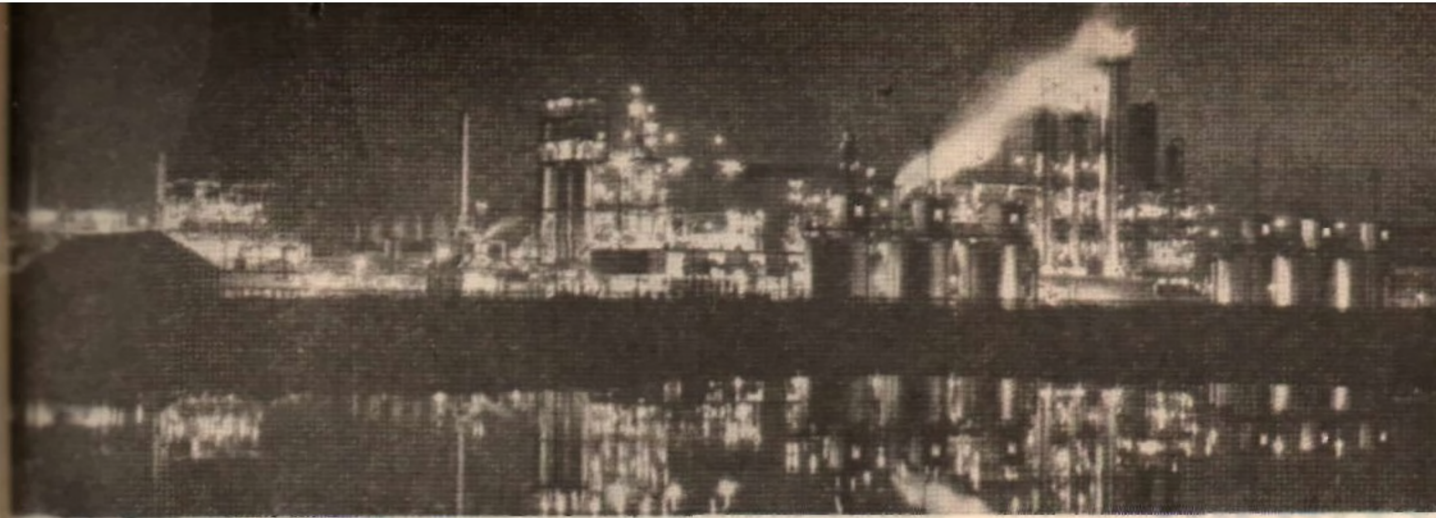
Ordu mensuplarına ucuz mal sağlamak üzere kurulan ordu pazarları için ilk olarak 1963 yılında Kurum'ca 10 milyon liralık bir fon tahsis edilmiş, ilk mağaza Ankara'nın Tandoğan Meydanı'nda açılmıştır. Bunu daha sonra, Erzurum, Diyarbakır, Konya, Kayseri, İzmit, Gölcük, Balıkesir, Küçükesat ve İstanbulda açılan ordu pazarları izlemiştir. Ordu pazarlarının sadece 1968 yılında sağladığı net kâr 548.902 liradır. Ancak ordu pazarlarının çalışması, Ordu Yardımlaşma Kurumu yöneticilerine tatmin edici görünmemektedir. Nitekim Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun 4 numaralı bülteninde bu pazarların **«Amerikan ordusundaki P. X. teşkilatına benzer şekilde kurulmak istendiği»** belirtildikten sonra şöyle denilmektedir: **«Ordu pazarlarının iyi işleyen bir müessese olduğu, istenilen seviyede bir hizmet arzettiği ileri sürülemez. Arzettiği hizmetin olumsuzluğu muvacehesinde bu pazarların Kurum'a bir yük olduğu, tasfiyesi cihetine gidilmesi gerektiği iddia olunmuştur. Sayın genelkurmay başkanımız ise, ordu pazarlarını hasta bir çocuğa benzetmiş ve hasta çocuğun öldürülmesini değil, tedavi edilmesi gerektiğini ileri sürmüşlerdir. 5 yıllık tatbikat hastalığın köklü olduğunu göstermektedir.»**

Köklü hastalığın nedenleri de şöyle belirtilmektedir:

«Bazı mallar piyasaya nazaran pahalıdır. Bazı mallar piyasaya nazaran kalitesizdir. Her istenilen mal bulunmamaktadır. Bazı tezgahtarlar üyelere iyi muamele yapmamaktadır. Bazı reyonlarda, özellikle ay başlarında kuyrukta beklemek gerekmektedir. Mahrumiyet bölgesindeki üyelere ordu pazarlarının hizmeti ulaşmamaktadır. Ve ordu pazarlarının rantabilitesi yoktur.»

Holding'in tabii genel kurul üyesi, Hava Kuvvetleri Komutanı Mater

KIŞLA'DAN SERMAYEDARLIĞA — Bir kısım subaylar Ordu Yardımlaşma Kurumu aracılığıyla kapitalizmin saflarında yabancı sermaye ile işbirliğine sürüklenmiştir.

VEHBİ KOÇ
— Holding'ler Savaşı —

Bir yılda 548 bin lira kâr sağlamamış olmasına rağmen ordu pazarlarının rantabilitesi bulunmadığının iddia edilmesi, bizim asıl üzerinde durmak istediğimiz büyük problemi ortaya koymaktadır.

Zira, sosyal yardım ve hizmet amacıyla kurulmuş bulunan Ordu Yardımlaşma Kurumu, zamanla bu amacı ikinci planda bırakmaya ve daha rantabl işler peşinde koşmağa, büyük bir tröst gibi hareket etmeğe başlamıştır. Teferruatta bir çok güçlükleri olduğu gibi ordu pazarları Ordu Yardımlaşma Kurumu için rantabl görünmemektedir. Ordu Yardımlaşma Kurumu böyle sosyal hizmet mahiyetindeki yatırımlara girmeden «kâr gayeli yatırımlar» yaparak rantabiliteyi artırmak durumundadır ve bundan böyle ağırlığını bu gibi yatırımlara verecektir.

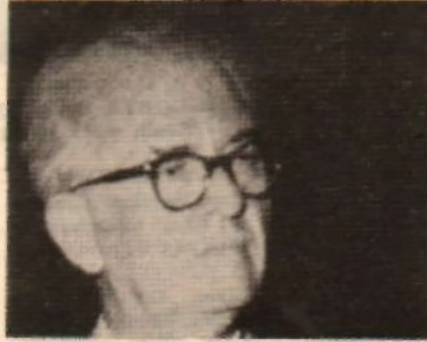
Kâr Gayesi

Başlangıçta Ordu Yardımlaşma Kurumu, sosyal hizmet gayeli yatırımlarla kâr gayeli yatırımları bir dengede tutmak istemiştir. Kurum'un resmi yayınlarında bu konuda aynen şöyle denilmektedir: «**Bu iki yatırım dalı arasında bir denge tesis olunmalı ki, Kurum hem problemlerini çözmüş ve hem de kanunun öngördüğü hizmetleri yerine getirebilmiş olsun. Kâr gayeli yatırımlara ağırlık verildiği takdirde sosyal hizmetler aksayacak, hizmet gayeli yatırımlara ağırlık verildiği takdirde Kurum'un problemleri askıda kalacaktır.**»

Ne var ki, ordu pazarları konusunda da görüldüğü gibi, bu denge yavaş yavaş bozulmağa ve büyük sermaye terakümü dolayısıyla, kâr gayeli yatırımların ağır basmağa başladığı görülmektedir.

Kâr gayeli yatırımlar konusunda Ordu Yardımlaşma Kurumu içerisinde uzun süre iki görüş çarpışmıştır.

Birinci görüşe göre, Kurum, bir sosyal sigorta müessesesidir. Belli risklerin (ölüm, maluliyet, emeklilik) gerçekleşmesi halinde üyelerine belli yardımları yapmak zorundadır. Bu sebeple mevcutlarını mutlak emniyet bahşeden sahalara yatırmalıdır. Ticari ve sınai faaliyetlerde mutlak emniyet yoktur.

KÂZIM TAŞKENT
— İlk akıl hocalarından —

Bu görüşü Kurum'a hakim kılmak isteyenler, Vehbi Koç, Kâzım Taşkent, Behçet Osmanağaoğlu gibi büyük işadamlarıdır. Zira, Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun kendilerinin karşısında yeni bir tröst, büyük bir rakip olarak çıkmasından endişe duymuşlardır. Kurumun ilk kuruluşunda **Milli Savunma Bakanı tarafından Ordu Yardımlaşma** Kurumu Genel Kurulu'na özel sektörü temsilen tayin edilen bu üç büyük işadamı görüşlerini uzun süre kabul ettirmeğe muvaffak olmuşlardır.

İşadamlarının baskısı altında Ordu Yardımlaşma Kurumu Ankara'da Yüksel Palas, Çatal Han, Arnavutluk Sefareti, Maltepe İş Hanı, Ankara Pasajı, Korur Apartımanı, Umman Apartımanı, İstanbulda Gül Apartımanına sahip olmuştur. Bütün 28 milyonluk bu yatırımların ortalama rantabilitesi yüzde 7,26'dır. 1968 yılında gayrimenkule yapılan yatırımın tutarı ise 600 bin lirayı geçmemektedir.

Ne var ki, Koç-Taşkent-Osmanağaoğlu üçlüsünün bu baskısı bir süre sonra Kurum'un büyük bir maddi güce sahip olmasıyla bütün taraftarlarını kaybetmiştir. Nitekim, Ordu Yardımlaşma Kurumu resmi bülteninde aynen şöyle denilmektedir. «**Vehbi Koç, Kâzım Taşkent ve Behçet Osmanağaoğlu beyefendiler tarafından ısrarla ileri sürülen bu görüş ilk genel kurullar tarafından benimsenmiştir. Bu görüşün neticesi olarak 28 milyon liralık çeşitli gayrimenkul alınmıştır. Daha sonra ve özellikle 1963 yılında birinci görüş terkedilmiş ve ikinci görüşün tatbikatına geçilmiştir.**»

1963 yılından itibaren Kurum'a hakim olan bu görüş de, yine resmi bültende şöyle ifade edilmektedir: «**Namuslu, dürüst, iktisat kurallarına uygun ticari ve sınai faaliyetler de emniyet bahşederler. Türkiye'de büyük sermayeler teraküm etmemiştir. Kurum'un eline ise milyonlar geçmektedir. Bu paralarla arsa spekülasyonculuğu yapılacak yerde, beş yıllık kalkınma planında öngörülen sahalarda yatırım yapılmalıdır. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası istatistiklerine göre Türkiye'de sınai alanlardaki yatırım rantabilitesi yüzde 27'dir. Kurum, sınai alanlarda yatırımlarda bulunmakla, hem problemlerini halledecek ve hem de yurt kalkınmasına hizmet etmiş olacaktır.**»

Bu görüş genel kurullarca benimsendikten sonra sosyal hizmetler ikinci plana atılarak derhal «**kâr gayeli ticari ve sınai yatırımlara**» girişilmiştir.

Ne gariptir ki, sermayesini milli bir ordu olan Türk Ordusu mensuplarının sağladığı paralarla teşekkül ettiren Ordu Yardımlaşma Kurumu, bu yatırımlarda, emperyalizmin ekonomik sömürü araçları olan yabancı sermaye ile işbirliği yapmak yolunu tutmuştur.

Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun 1968 sonu itibariyle çeşitli sınai ve ticari kuruluşlardaki ödenmiş sermaye hisseleri toplamı 223.114.069.06 liradır.

İştirakler

● Ordu Yarımlaşma Kurumu'nun bir numaralı ortağı, **Goodyear Lastikleri T.A.Ş.**'tır. Kurum bu şirkette, Amerikan Goodyear Tire and Rubber Company ile işbirliği halindedir. Şirket sermayenin üçte ikisine sahiptir. Kurum bu şirkete 6 milyon lira ile ortak olmuştur. 1967 yılında Ordu Yardımlaşma Kurumu bu yatırımdan 3,3 milyon lira kâr sağlamış olup yüzde 79.14 oranında rantabilite elde etmiştir.

● **TOE (Türk Otomotiv Endüstrileri Anonim Şirketi)**'ne de kurum 42 milyon lira ile ortak olmuştur. Kurum burada da Amerikan International Harvester Company ile işbirliği halindedir. 1967 yılında 42 milyon liralık sermayesine karşılık kurum 22,9 milyon lira kâr, yani yüzde 51.75 oranında rantabilite sağlamıştır.

● TOE'nin imal ve monte ettiği motorlu taşıtların satışını sağlamak üzere kurulan **MAT (Motorlu Taşıtlar Ticaret A. Ş.)**'ne de kurum 16.4 milyon lira ile ortak olmuş, 1967 yılında 18.6 milyon lira kâr hissesi almıştır. Burada da rantabilite yüzde 116.43'tür.

● Renkli gazoz imal etmek üzere kurulan **Grapette Sodalı İçkiler A.Ş.**'ne de Ordu Yardımlaşma Kurumu 100 bin lira ile iştirak etmiştir. Ancak hiç kâr sağlayamayan bu şirket iflas etmiştir.

AMIRAL EYİCEOĞLU
— Holding'in tabii üyesi —

● Tarımsal mücadele ve veteriner ilaçlar imal etmek ve satmak üzere kurulan **Hektaş Ticaret T.A.Ş.**'ne kurum 3.6 milyon lira yatırmıştır. Kurum 1967'de bu iştirakinden 469.622 lira kâr elde etmiştir. Rantabilitesi yüzde 12.90'dır.

● **Çukurova Çimento Sanayii A.Ş.**'inde Kurum'un sermaye hissesi 22 milyon liradır. 1967 yılında kurum hissesine 6,7 milyon lira kâr düşmüş olup rantabilite yüzde 30.70'tir.

● **Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı**'nda Kurum hissesi 38.575.000 liradır. Şirket 1967 yılında yüzde 9 oranında temettü dağıtmış, şirket hissesine 3,4 milyon lira kâr düşmüştür.

● Kurum, **Petkim-Petro Kimya Anonim Şirketi**'ne de 75 milyon lira ile iştirak etmiştir. Henüz faaliyete geçmediği için kâr söz konusu değildir.

● **Turgutlu Konservecilik Anonim Şirketi**'nin 2 milyon liralık sermayesinin 1.939.000 lirasını Ordu Yardımlaşma Kurumu koymuştur. 1968 kârı 217 bin liradır.

● **OYAK Sigorta A.Ş.**'nin 6 milyon liralık sermayesinin yüzde 95.6'sı da Kurum'a ait olup 1968'de 20.867 lira kâr sağlamıştır.

● Kurum, ayrıca kolonya imal eden PE-RE-JA şirketinden de 10 bin liralık hisse satın alarak ortak olmuştur.

Görüldüğü gibi, hiç kâr sağlamayan sosyal hizmetlere, ortalama yüzde 7 rantabilite sağlayan gayrimenkul yatırımlarına, yüzde 13 rantabilite sağlayabilen tahvil yatırımlarına karşılık Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun sınai ve ticari iştiraklerdeki rantabilitesi, yani kârı yüzde 116'ya kadar yükselebilmektedir.

Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun 31.12.1968 tarihli bilançosuna göre, sosyal hizmet alanında 333.849.655.90 liralık yatırıma karşılık 21.409.069.01 liralık gelir, kâr gayeli 354.754.471.12 liralık yatırıma karşılık 59.648.483.60 liralık gelir elde edilmiştir ki, bu hesaba göre kâr gayeli yatırımlar sosyal hizmet yatırımlarına nazaran yüzde 100 fazla rantabilite sağlamaktadır.

Bu durum, Ordu Yardımlaşma Kurumu'nu ister istemez sosyal hizmet yatırımlarını ve gayrimenkul yatırımlarını bir yana bırakarak büyük bir sanayi ve ticaret tröstü olmağa yöneltmiştir. Nitekim Ordu Yardımlaşma Kurumu geçen yıl işi daha da büyüterek otomobil montaj sanayii kurmak üzere İsveç'in Volvo firmasıyla anlaşmaya varmıştır. Ancak bu anlaşma sonradan bozulmuş bu defa Fransa'nın Renault Şirketi ile temasa geçilmiştir. Kurum'un bu iş için 20 milyon lira koyarak kurduğu Motorlu Araçlar İmal ve Satış Anonim Şirketi (MAİS) daha şimdiden Bursa'da, Mudanya yolu üzerine 700 bin metre karelik bir sahayı kapatmıştır. Fransız şirketiyle kesin anlaşmaya varıldığı takdirde 1971 yılı sonlarına doğru «**Renault - 12**» adıyla montaj mamulü otomobiller Türkiye'de piyasaya çıkartılacaktır.

Bugün 812.092.000 liralık net varlığı bulunan Ordu Yardımlaşma Kurumu yabancı sermaye ile işbirliği halinde bir «**holding**» olmak yolundadır. Diğer holdinglerin içten ve dıştan muhalefetlerine rağmen kendisini artık dünya sermaye piyasasına kabul ettiren bu dev kuruluşun bülteninde «Kurum'un iştiraklerinin yönetim ve denetimi için HOLDİNG düşünülmektedir. **Mali gücü böylesine büyük kuruluşları tehdit eden tehlikeler mevcuttur. Ancak, bu tehlikeler ne kadar büyük olursa olsun, iyi bir yönetim ve denetim ile tesirsiz hale getirilebilir**» denilmektedir.

Subayı, orduyu fahiş kârlar getiren teşebbüsler içinde yerli ve yabancı kapitalistlerle işbirliğine sokan, emekçi halk kitlelerinin karşısında büyük sermayenin saflarında yer almasına yol açan bu kuruşulun gerçekten olağanüstü tehlikeleri mevcuttur. İran, Yunanistan ve Latin Amerika orduları buna örnektir.

İyi bir yönetim ve denetim bunu tesirsiz hale getirebilir mi? Koç'ların, Osmanağaoğlu'ların, Taşkent'lerin, büyük sermaye hizmetkârı ve fetvacısı Prof. Feridun Ergin gibi kimselerin de yeraldığı bir yönetim ve denetim mekanizması, bu tehlikeleri ortadan kaldırabilir mi? Kaldı ki, büyük sermayenin tabiatı, bu tehlikeleri yoketmeğe imkan verir mi?

Başta ordumuzun devrimci mensupları olmak üzere Türkiye'nin bağımsızlığını ve Türkiye halkının mutluluğunu düşünen herkes, bu nokta üzerinde çok, ama pek çok kafa yormak zorundadır.

Devlet iktisadi kuruluşları neden zarar ediyorlar?

Hilmi ÖZGEN

● Hizmi Özgen'in kamu iktisadi kuruluşları üzerine yaptığı incelemenin ikinci bölümünü bu hafta okurlarımıza sunuyoruz. Hilmi Özgen'in bu değerli etüdü, diğer incelemeleriyle birlikte yakında «EKONOMİK SORUNLARIMIZ» adı altında kitap halinde yayınlanacaktır.

SİGORTA HASTANELERİNDE İŞÇİLER
— Kendi paralarıyla işkence çekiyorlar —

II

TOPRAK Mahsulleri Ofisi her yıl tahıl alım fiatlarını yükselterek özellikle seçim dönemlerinde çiftçi kitlelerini memnun etmek politikasını gütmekte ise de kış aylarının sonuna doğru baş gösteren anormal fiat yükselmelerini önleyememekte ve piyasada pirinç fiatlarını düşürmek için hariçten getirdiği pirinçlerin tüccar eline geçmesine mani olamamaktadır.

Aynı şekilde Petrol Ofisi yöneticileri de Karayollarında kilit noktalarını ellerine geçiren yabancı şirketlerin petrol satış bayilikleri ile mücadele edilemiyeceğini anlayınca kendi memurlarına bir şirket kurdurarak ham petrol nakliyatı, turizm işleri gibi faaliyetlerden elde edilecek kârlarla hiç olmazsa personelini memnun etme yoluna sapmıştır.

Bu kurumların faaliyet alanları birleşik köylerin aralarında kuracakları «Üretim Üniteleri»ne kadar genişletilip üretilen mallar doğrudan doğruya üreticiden alınmadıkça ve mal satışlarına tavassut eden aracılar ortadan kaldırılmadıkça kısır ve verimsiz çalışmaya mahkumdurlar. Et-Balık Kurumu, Toprak Mahsulleri Ofisi ve Zirai Donatım Kurumu üretici köy üniteleriyle ortaklaşa çalışabilecek müesseseler olarak örgütlenmedikçe ve köylülerin bütün donatım araçlarıyla gübre ve tohumluk ihtiyaçlarını bizzat imal veya ithal ederek en ucuz fiatlarla köylüye satmadıkça piyasadaki benzerlerine nazaran biraz daha namuslu çalışan ticari işletmeler olmaktan öte bir görev yapamıyacaklardır.

Birleşik köy depoları kurulup, köylülerimizin bütün ihtiyaçları bu depolarda kendilerine temin ve satacakları bütün ürünler bu depolardan satın alınmadıkça kamu ticari kuruluşları piyasadaki aracıların bol kazançlar sağlamalarını ve fakir çiftçinin çeşitli yollarla sömürülmesini önleyemiyeceklerdir.

V - Kredi Kurumları

Bu gurupta, halkın kredi ihtiyacını karşılamakla görevli olan ve sermayelerinin yarısından fazlası kamuya ait olan Devlet Bankaları toplanmaktadır ki, bunlar, Ziraat Bankası, Emlâk ve Kredi Bankası, Halk Bankası, Vakıflar Bankası, Türk Ticaret Bankası, İller Bankası ve İstanbul Emniyet Sandığı gibi kredi müesseseleridir. Sermayeleri toplamı 3,3 milyar liraya ulaşan bu bankaların 1966 yılı sonunda elde ettikleri net kazançlar toplamı 241 milyon lira ve mali rantabilite oranları ortalaması % 7,2 dir.

1966 yılı sonunda bu bankaların halktan ve diğer müesseselerden topladıkları mevduat 7,5 milyar liraya, halka dağıttıkları kredilerle plasmanlar toplamı da 11,5 milyar liraya ulaşmaktadır. Aynı yıl sonunda özel sermaye bankalarıyla birlikte genel mevduat toplamı 19 milyar liraya, plasmanlar toplamı ise 21 milyar liraya ulaştığına göre kamu sektörü bankaları mevduatın % 40'ını toplamakta, plasmanların ise %66'sını dağıtmaktadırlar.

Bugünkü şekliyle tefecileri ve spekülatörleri besleyen kredi müesseseleri bozuk düzende bütün hileli işlerin kaynağını teşkil etmektedir. Yılanın zehrini akrepten alması gibi geri kalmış toplumlarda ticari burjuvazinin bütün sömürü kaynakları kredi müesseselerince beslenmekte ve her türlü dalavere dolapları banka kredilerine dayanılarak tıkır tıkır işlemektedir.

VI - Ulaştırma

Devlet eliyle yürütülen taşıma ve ulaştırma kuruluşları Denizcilik Bankası ile Devlet Demiryolları, Devlet Hava Yolları ve P.T.T. işletmeleridir. 1966 yılında yaptığı taşıma hizmetlerinden dolayı 2,5 milyar liralık ücret tahsil eden bu işletmelerin ödenmiş sermayeleri toplamı 2,8 milyar liraya ve yıllık zararları toplamı da 126 milyon liraya ulaşmaktadır.

Bunlar arasında en çok zarar eden işletme Devlet Demiryolları olup 1966 yılı bilançosunu 243 milyon liralık zararla kapatmasının başlıca sebebi karayollarıyla daha ucuz nakliyat yapan özel nakliyecilerle rekabet etmesinin imkansız oluşudur. Devlet Demiryolları bir kamu hizmeti olarak yurdun en uzak köşelerine münakale yaparken ve bir çok katarlar Anadolu'dan bir uçtan bir uca bomboş vagonlarla geçerken milyonlarca liralık akaryakıt israfına ve dövizle getirilen taşıtların hızla eskimesine göz yuman yöneticilerimiz demiryollarını koruyacak hiçbir tedbir almayı düşünmemektedirler.

Her yıl karayollarında meydana gelen yüzlerce trafik kazasıyla binlerce cana kıyılırken ve milyonlarca liralık milli servet heba olup giderken karayollarıyla eşya nakliyatını önleyecek hiçbir tedbir alınmamakta ve bol kazançlarının vergilerini hazineden gizleyebilen özel nakliye şirketleri Anadolu yollarını haraca kesmektedirler.

VII - Hizmetler Grubu

Bu grupta toplanan işletmeler bir malın üretimi veya alım satımı gibi konularla meşgul olmayıp hizmet mahiyetinde işler yapan kuruluşlardır. Yapacakları hizmetlerin mahiyeti icabı büyük varlıklara sahip olan bu işletmelerin başlıcaları T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, İş ve İşçi Bulma Kurumu, Maden Tetkik Arama Enstitüsü, Elektrik Etüd İdaresi gibi kuruluşlardır.

Bu grupta toplanan teşekküllerin öz kaynakları 9,5 milyar liraya, sabit kıymetleri 1,6 milyar liraya ulaşmakta olup, bir yıl içinde iştirakçilerden topladıkları paralarla dağıttıkları paralar arasındaki fark (ki buna fiktiv olarak kâr denilmektedir) 1 milyar 100 milyon liraya ulaşmaktadır. Sadece Sosyal Sigortalar Kurumunun 1966 yılındaki öz kaynakları 4,8 milyar lira olup aynı yıl içinde Emekli Sandığı'nın öz kaynakları 4,3 milyar liraya, taşınmayan malları ise 651 milyon liraya ulaşmaktadır. Sosyal Sigortalar Kurumunun taşınmaz malları 900 milyon liradır.

Bilindiği gibi Emekli Sandığı ile Sosyal Sigortalar Kurumu çalışanların geleceklerini garanti eden bir nev'i sigorta müesseseleridir. Bunların öz kaynakları sigortalılardan topladıkları hastalık, maluliyet ve emeklilik keseneklerinin birikmesiyle meydana gelmekte ve bu paraların bir kısmı taşınmayan mallara yatırılarak para değerindeki dalgalanmalardan korunmaya çalışılmaktadır. Ama üzülerek belirtmeye mecburuz ki, yurdumuzda uygulanan bozuk düzenin etkileri bu alanda da kendini göstermekte ve çalışanların ekmek paralarından kesilerek biriken bu paralar özel sektör iş adamlarının şahsi çıkarları için kullanılmaktadır.

Emekli Sandığı'nın elindeki paraları işletmek için yaptırdığı İzmir Büyük Efes Oteli, Tarabya ve Çelik Palas Otelleri ile Eskişehir ve Bursa Otogarları, Afyon Tesisleri, Kuşadası ve Foça Tatil Köyleri gibi turistik tesislere yatırdığı paralar o kadar verimsizdir ki, 1966 yılında bu işletmelerden sağlanan gelirlerin yatırılan paraların ancak %1'i oranında olduğu Büyük Millet Meclisi Kamu Ekonomik Teşebbüsleri Karma Komisyonu raporunda belirtilmiştir.

Bursa'daki Çelik Palas Oteli 4 yılda 11 milyon liralık tamir ve tadil masraflarıyla Emekli Sandığına 25 milyon liraya mal olduğu halde bilan-

...unu her yıl zararla kapatmakta ve politika kodamanlarının yakın dostlarına yüksek ücretli işler sağlayan bu nüfuz tacirlerinin kocaman göbeklerini eritmek için kullandıkları lüks bir dinlenme yeri olarak işletilmektedir.

Boğazdaki Tarabya Oteli'nin hazin macerası ve vergilerini bile ödemeden yurt dışına kaçan İtalyan İşletmecinin James Bond'vari serüveni günlerce gazete sütunlarını işgal ettikten sonra unutulup gitmiştir. Her nedense bütün suçlar yurt dışına kaçan İtalyan işletmeciye yüklenirken bu sahtekar adama otelin kiralanmasını ve ödenmiyen kiraların yıllarca aranmamasını sağlayan ünlü bir doktorun adı hiç konuşulmamıştır.

Bir zamanlar nasılsa soruşturması bize verilen ve sonra arkasında o devrin Başbakanının kardeşinin ortak olduğu anlaşılan büyük bir yolsuzluk işini tahkik ederken başımıza neler geldiğini ve soruşturma yetkisinin bizden alınıp başka bir müfettişe nasıl devredildiğini **«Türk Sosyalizmi»** Kitabının **«Müfettişler ve Bakanlar»** bölümünde uzun uzun anlatmıştık. Daha sonraki yıllarda İstanbul'da bir iş hanının yüznumarasında intihar eden o işadamı ölmeden önce yazdığı ve öldüğü zaman cebinde bulunan bir mektupta:

«Şimdiye kadar bütün hileli işlerini rüşvet vererek kapattığım, bu se-

fer karşısına çıkan müfettişe bu sistemi uygulayamayınca ve ortak olduğu büyük adamlardan beklediği yardımı da bulamayınca intihara mecbur kaldığım...» yazmaktadır.

Emekli Sandığının taşınmayan malları da aynı metodlarla hatırlı kişilere kiralanarak yüzbinlerce emekli memurun hakları yenirken Sandığın gelecekteki acıklı durumu ve emekli maaşlarını ödemekte çekeceği zorluklar Karma Komisyon Raporunun 16 ve 17 nci sayfalarında bütün açıklığı ile dile getirilmiştir. Bu raporda aynen şöyle denilmektedir:

«Yapılan incelemelerde, Sandığın 3 aylık ödemelerde emekli, dul, yetim ve malûller için kanuni ödemelerinin 150 - 155 milyon, kanuni gelirlerin ise yaklaşık olarak 160-170 milyon lira olduğu, kısa bir süre sonra bu gelirlerin ödemelerle başa baş geleceği, ya da bu ödemeleri karşılayamıyacağı... Sandık bünyesindeki dengesizliğin geçici durumda olmadığı, tedbir alınmadığı takdirde mali bünyede meydana gelen tehlikeli durumun daha da artacağı, yerli ve yabancı uzmanlara yaptırılan tetkikler sonucu verilen raporlarda kesinlikle belirtilmiş, konunun arzettiği öneme Yüksek Denetleme Kurulunca da yıllardır deyinilerek yetkililerin uyarılmasına çalışıldığı... 1966 yılı sonunda sadece 100 bini aşan emekli, dul, yetim ve malûl aylığı almakta olanlar için aktüaryel hesaplara göre tesbit edilen tahsis karşılıklarının 7,7 milyar lira olmasına rağmen tahakkuk eden sermayenin ancak 4,1 milyar lira olduğu, bu duruma göre karşılanmadığından dolayı aktifleşen açığın 3,6 milyar lirayı bulduğunu, bir sosyal sigorta niteliğini taşıyan Sandığa bel bağlıyan 500 bini aşkın iştirakçiler için bulundurulması gereken fon hesaba katıldığı takdirde bu açığın 15 milyar liraya yaklaşacağı... hesaplanmıştır»

Bu satırların dile getirdiği 1966 yılındaki durumun 1969 yılında çıkarılan yeni bir kanunla emekli maaşlarının %70 oranına yükselmesi dolayısıyla daha da müşkül bir hale geldiğini söylemeyi gereksiz bulmaktayız. Sandığın taşınmaz mallara yatırdığı paralardan maada ortak olarak katıldığı bazı işletmelerden de umulan kârların elde edilemediği görülmektedir. Nitekim 1966 yılında 353 milyon liraya varan bu iştiraklerin bir kısmından %5-9 oranında kâr sağlandığı halde 132 milyon liralık iştiraklerden yılda ancak %1 kâr elde edilmektedir.

Keza Emlak Kredi Bankası ile Ankara İmar ve Emlak Şirketine, Emek Sinema Ltd. Şirketlerine yatırdığı paralardan yıllardan beri hiçbir kâr hissesi alamamaktadır. Bundan maada Sandığın yaptırdığı binalar dolayısiyle inşaat müteahhitlerine kaptırdığı avanslardan 35 milyon lirası henüz tahsil edilememiş olup «Kör dilencinin keşkülünden» para çalan katı yürekli kişiler gibi açıkgöz iş adamları da yüzbinlerce malûl, yetim ve emeklinin kaderlerini bağladıkları sandığın paralarına göz dikmektedirler.

Sosyal Sigortalar Kurumunun durumuna gelince, bu kuruluşun da Emekli Sandığı gibi sömürücü parazitlerden kurtulamadığı ve işverenlerle işçilerden kesilen sigorta primlerinden her yıl özel sektör kodamanlarına 50-60 milyon liralık yardımlar yapıldığı görülmüştür. 1967 yılında bu kurumun sigortalı işçilere yaptığı yardımlar şu şekilde dağılmaktadır:

Malûllük sigortası olarak 30,4 milyon lira,

Yaşlılık sigortası olarak 44,7 milyon lira,

Ölüm dolayısiyle yetimlere ve dullara 36,5 milyon lira, buna karşılık sigortalı işçilerle, iş verenlerden sağlanan prim gelirleri yılda 1,5 milyar liraya ulaşmakta olup, bu paralara göz diken becerikli politikacılar milletvekili seçileyemiyecekleri dönemin gelirini şimdiden sağlamak için Avukatlık Kanunu'na bir madde ekliyerek avukatların da Sosyal Sigortalardan faydalanmalarını sağlamışlardır.

Keza özel sektör kodamanlarının teşebbüsü ile birkaç yıl önce çıkarılan 506 sayılı kanun, Sosyal Sigortalar Kurumunun sigortalı işçileri için ecza dolabı kurmasını ve eczane açmasını önlemiş ve özel eczahanelerden alınan ilaçlar dolayısiyle her yıl Kurum gelirlerinden 10-15 milyon liranın bazı eczacıların ceplerine girmesi sağlanmıştır.

Kurumun taşınmaz mallara yatırdığı fonlar da Emekli Sandığında olduğu gibi verimsiz yerlere bağlanmış olup, 4,5 milyar liraya ulaşan bu plasmanlardan 1966 yılında %4,4 oranında 219 milyon liralık gelir elde edilmiştir. Hazine bonolarına %6 faiz ödendiği, mevduatın çok yüksek faizlerle işletildiği bir memlekette %4 oranındaki gelir normal gelirlerin altında görülmektedir. Bundan maada Kurumun çeşitli yerlerden alacaklı olduğu paralar yıldan yıla artmakta olup:

a) İşverenlerin ödenmemiş borçlarından 352 milyon lira,

b) Çeşitli kimselere verilen avanslardan 24 milyon lira,

c) İller Bankasından 91 milyon lira,

d) Belediyelerden 46 milyon lira,

e) Borçlu cari hesaplardan 32 milyon lira,

f) Sair borçlu hesaplardan 159 milyon liralık kurum alacaklarının ciddiyetle takip ve tahsil edilmediği ve 1966 yılı sonunda kurum alacakları toplamının 1,5 milyar liraya ulaştığı görülmüştür.

Emekli Sandığı örneğinde değindiğimiz gibi yurdumuzda açıkgöz işadamları ve kurnaz politikacılar Devlet elinde birikmiş paraları dikkatle izlemekte ve bu kurumların başlarına getirdikleri uysal yöneticileri dalavereli işlerine alet ederek büyük paralar çekmektedirler.

— Devam Edecek —

TARABYA OTELİ
— Emekçinin parasıyla —

görüşler

Aya Dikilen Bayrak

● Üç Amerikalının Ay'a ayak basmalarının dünyadaki bütün ülkelerde nasıl etki yaptığını bilemeyiz ama, Türkiye'deki etkisini ölçebilmek zor değil. Bir kere nüfusunun yarısının, belki de fazlasının bu olaydan haberi olmamıştır. Önemli olan nokta ise, Ay'a ayak basan ilk insanın Amerikalı olmasının, Türkiye nüfusunun yüzde 5'ini bile teşkil etmeyen satılmışlar kadrosunun satılmışlığının perçinlenmesine vesile olmasıdır. Adamlar adeta böyle bir işi başarmış ülkenin çanak yalayıcısı olmakla iftihar etmektedirler. Belki bir an için bile olsa, birçok insanın gözlerini fazlaca kamaştıran bu şatafatlı olaydan sonra artık hiçbir ülke, Amerika'ya karşı çıkmayı, hür düzeni yıkmayı, NATO'dan ayrılmayı uzun süre doğru bulmayacaktır, şeklinde düşünmüş olabilirler. Böyle düşünenler arasında belki Amerikalı yöneticiler de vardır. Bu gibi düşünceler büyük gaflet örneğidir. ABD, uzun süre kapitalizmi yaşatacağını ümit ederken, bir Latin Amerika ülkesinin emekçileri, hiç umulmadık bir anda baştaki satılmışları devirerek yönetimi ele geçirirse, bütün Latin Amerika'nın çok kısa zamanda elinden uçtuğunu görecektir.

M. MURAYDAN
Öğrenci - Beşiktaş)

İşçilere Ninni!

● Kartal Mıntıkasındaki bir fabrikanın aylık dergisinde işçilere sekiz öğüt verilmektedir. Öğütler ve bu öğütlere cevabımız aşağıdadır:

● Çalışmayı bir zevk haline getirebilecek kadar sıhhatli.
— Kuru ekmek yiyip gecekonduda yatmakla mı?
● İhtiyaçlarınızı temin edecek kadar para.
— Verdiğiniz 285 kuruş saat ücretiyle mi?
● Güçlüklerle mücadele edip onları altedecek kuvvet.
— Aç ayı oynamaz.
● Kabahatlerinizi itiraf edip onları affettirecek kadar fazilet.
— Beni dalkavukluğa alıştırma. O fazilet sana mahsustur.
● İyi bir şey vücuda gelene kadar didinecek kadar sabır.
— Bütün iyi şeyler benim alınterimin mahsulüdür. Ya sen?
● Başkasında da iyi taraf görecek kadar ruh cömertliği?
— Cömertliklerin her çeşidi bende olmasaydı, ben de senin gibi yaşardım.
● Allahın emirlerini yerine getirecek kadar iman.
— Sende olmayan bir şeyi söyledin.
● Gelecekle ilgili bütün endişe ve korkuları giderecek kadar ümit.
— Sosyalist bir idarenin beni senin sömüründen kurtaracağına ümidim ve inancım tamdır.

Demirci **KEMAL KOYAS**
(TİP Kartal İlçe Başkanı)

Basın Kepazeliği

● Türkiye'de gerçekleri öğrenebilmek ve bilinç seviyesini artırabilmek için başvurabileceğimiz gazete hemen hemen yok gibi. Bütün ciddiyetine rağmen Cumhuriyet Gazetesi, tarafsız davranmak endişesi içinde saptırıcı görüşlere de yer vermekte, Milliyet de aynı yolda hareket etmektedir. Büyük sermayenin mülkiyetinde olan bu gazetelerden de daha fazlasını beklemek tabii ki mümkün olamaz. Ancak, bir zamanlar gerçekten sosyalist yayın yapan ve gerçekten sosyalistlerin desteğiyle ayakta duran Akşam Gazetesi'nin son zamanlardaki tutumu, sosyalistlere tam bir ihanet olmuştur. Her türlü lotaryayı, eğlence ve kumaş ticaretini mübah sayan Akşam Gazetesi, şimdi de iğrenç seks kepazeliklerine yer vererek okurlarıyla adeta alay etmektedir. Halen Türkiye'nin tek sosyalist partisinin milletvekili sıfatını üzerinde taşıyan Çetin Altan'ın bugün işçi ve köylü sınıflarını hiçe sayarak bürokrasinin borusunu öttürmesi ve TİP'lilere dil uzatması kelimenin tam manasıyla skandaldır. Çetin Altan, sosyalist politikacılara dil uzatmadan önce, TİP'lilerin oylarıyla seçildiği milletvekilliğinden istifa etmeliydi.

Muzaffer GÖNEN
(Samanpazarı - Ankara)

Haraca karşı direnme Komitesi'nden Büyükelçi'ye

Nuri DELİBAŞ

— Stockholm'den yazıyor —

● Avrupa'daki emekçilerin pasaport haracına direnmesi karşısında resmi makamlar telaşa düşmüşlerdir. Bu arada Stockholm Büyükelçisi M. Osman Dostel bir bildiri yayınlamış ve direniş hareketini kırmağa kalkışmıştır. Stockholm'deki «Haraca Karşı Direnme Komitesi»**nin Büyükelçi Dostel'e karşı yazdığı açık mektubu aynen veriyoruz:**

«27.6.1969 günü Stockholm Türk Büyükelçiliği **«İsveç'teki Türk İşçilerine»** başlıklı bir bildiri (?) yayınladı.

Üç bölümden oluşan bu bildirinin eleştirisini yapmak istemiyoruz. Zira herhangi bir fikir özünden yoksun, salt meydan politikacılarına yakışır böyle bir kelimeler yığınının eleştirisine kalkışmakla ancak seviyesizlik durumuna düşülmüş olunur. Biz burada sadece, bildiriyi okumamış arkadaşlarımıza bu gülünç belgeyi sunmak ve bir de bildiride imzası bulunan zatı muhteremi tanıtmak, onun işçi arkadaşlarımızın haklarına nasıl karşı çıkıp anayasayı nasıl çiğnediğini göstermek istiyoruz.

Uzun yıllar Dışişleri Bakanlığı'nın tozlu koltuklarında derin uykular çeken ve milletin sırtından «Hukuk Müşaviri» adıyla yemlenen bu zat'ın emekliliğine yakın, pek sayın bir yetkili'nin kendisine gelip kulağına **«Beyefendi, yakında emekli olacaksınız. Daha önce Arap ellerinde bulunduğunuzda pek tabii olarak yurda eliniz boş dönmüşsünüzdür. Oysa sizin de bazı ev ihtiyaçlarınız vardır. Şimdi biz sizi Stockholm'e Büyükelçi olarak tayin etmeyi düşünüyoruz. Böylelikle otomobil, buzdolabı, çamaşır makinası, kristal takımlar ve mobilya gibi bazı ev ihtiyaçlarınızı gidermiş olursunuz,»** deyip başımıza en yüksek mülki amir olarak gönderildiğini Stockholm'deki tüm Türk işçileri bilirler. İşte bu pek muhterem zat, bugüne dek hiçbir iş yapmamış olmanın utancından olacak, son günlerde harekete geçer ve ünlü bildirisini yayınlar. Bu bildiride zatı muhterem işçilerimizden alınan pasaport uzatma harcının HARAÇ olarak nitelendirilmesini yanlış ve haksız bulmakta, bizlerden bu HARACI ödememizi istemektedir. Bakın ne diyor zatı muhterem: «... Son günlerde bazı kimselerin dağıttıkları çağrı ve duyurularda, pasaport uzatma harcı için bu, işçilerimizden alınan bir haraçtır deniyor. Bu söz yanlıştır ve haksızdır. Çünkü o harç kanunu gereğince alınmaktadır ve onu yalnız işçilerimiz değil pasaportlarını uzattıran bütün Türk vatandaşları ödemektedirler. Bize göre, bu HARACIN kanunsuz yollardan alınması düşünülemez. Ama, kanunla alınan bir harcın haksızlığından ötürü ona işçilerimizin HARAÇ adını layık görmelerine de karşı duramayız. Bu haksızlık her şeyden önce 1961 T.C. Anayasasındaki «Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, **mali gücüne göre** vergi ödemekle **yükümlüdür** (madde 61)» hükmünün özündeki **«mali gücüne göre»** ölçüsünü aşmasından ileri gelmektedir. Gerçekten, daha önce Harçlar Kanunu'nun 86'ıncı maddesi ile harçtan muaf tutulan işçilerimizin pasaport uzatma işlemlerini vergilendirmekle (muafiyetin kaldırılması yoluyla) 1137 sayılı Kanunun 34. maddesinin getirdiği mali yükümler işçilerimiz için onların mali güçlerinin çok ötesinde bir yıkım olmakta ve bu yüzden de işçilerimizce HARAÇ olarak nitelendirilmektedir.

Öte yandan, zatı muhterem'in, **«... onu yalnız işçilerimiz değil pasaportlarını uzattıran bütün Türk vatandaşları ödemektedirler,»** deyişini, kendisinin Hukuk Müşavirliği yaptığını bilmeseydik ancak hukuki bilgisinin zayıflığına verebilirdik. Oysa şimdi zatı muhterem'in bunu kasden yaptığını, işçilerimizi aldatmak ve onlara baskı yapmakla yaranmak için çırpındığı AP iktidarının gönlünü hoş, kesesini dolu tutmak amacını güttüğünü çıkartmaktayız.

Eğer zatı muhterem, asılsız astarsız kelime yığınlarıyla bir sonuç alınamıyacağını düşünebilecek yetenekte olsaydı, söz konusu kanun değişikliğini 31 Mart tarihli T.C. Resmi Gazete'sinde okur ve burada, muafiyetin kaldırılmasıyla ilgili 1137 Sayılı «Çeşitli Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun»un 34 üncü maddesinin a ve b fıkrasında zikren işçiler ve aileleri için geçerli olduğunu ve bu değişikliğin **«... yurt dışında konsolosluklarca pasaportun uzatılması işlemleri hariç»** şeklinde gerçekleştiğini bilirdi.

Bir diğer husus ta, zatı muhteremin haksız bulduğu «HARACA KARŞI DİRENME»nin haklılığının ANAYASA MAHKEMESİnce kabulü, yani ilgili kanun maddesinin iptali halinde kendisinin tutumunun ne olacağıdır. Bunu merakla beklemekteyiz.

Ünlü bildirisinin ikinci bölümünde emekliliğinde kullanılmak üzere politik yatırım yapmaya kalkışan zat-ı muhterem'in incilerine bir göz atalım: «Bu uyarmamızın yanı sıra, vatansever **Türk işçilerine kendilerini yakından ilgilendiren bir** iyi haber de verelim. Sayın Başbakan Demirel 25 Haziran 1969 günü saat 17.00 de bir **işçi heyetini** makamında kabul ettikten sonra şu demeci vermiştir: **«İşçi Emeklilik tasarısı taahhüdümüz altındadır. (Yani bu tasarı kanunlaşacaktır.)** Kalkınan Türkiye'nin hedefi Türk vatandaşıdır. Türk vatandaşına daha çok iş bulma, gayretlerin başında gelir. **Türkiyemizde** para gibi, plan gibi, idareci gibi, uzman gibi, teknik bilgi gibi unsurların yanında **hiç vazgeçilemiyecek temel eleman Türk işçisidir. Türk işçisinin alın teridir ki hem bu memleketi mamur yapacak, hem de daha çok vatandaşa yeni iş imkanları açacaktır.** Bizde sendika hareketleri çok çabuk gelişmiş ve yabancı memleketlerdeki kötü durumlara düşmemiştir. Bu iftihar edilecek birşeydir. **Türk İşçisi Türkiye'nin vazgeçilmez bir unsurudur.** Türk işçisi aklıselimi ile vatandaşın daima takdirini kazanmıştır.» (Parantez ve alt çizgiler zat-ı muhteremindir.) Biz burada Demirel'in her zaman dinlediğimiz ve güldüğümüz incilerine dokunmıyacak ve fakat zat-ı muhteremin Başbakanının aynı konudaki bir başka konuşmasını da vermeden edemiyeceğiz. **«Bizden iş istiyorlar. İşleri vardı da biz mi ellerinden aldık?»** (Demirel'in Isparta'daki seçim gezisinden. 12 Temmuz 1969, saatini bilmiyoruz). Bizce bundan çok daha önemli olan, zatı muhteremin 1961 T.C. Anayasasının 119 uncu maddesindeki **«...Memurlar ve Kamu İktisadi Teşekküllerinde çalışanlar, görevlerini yerine getirirken, vatandaşlar arasında siyasi kanaatlerinden dolayı her hangi bir ayırım yapamazlar.»** hükmünü çiğneyerek ünlü bildirisinde bir AP mensubu gibi davranıp meydan politikacıları gibi nutuk düzmeye yeltenmiş olmasıdır. **Kendisinden bu davranışının hesabı elbetteki sorulacaktır**

**STOCKHOLM
HARACA KARŞI
DİRENME KOMİTESİ.**

ALMANYA'DA SIK SIK GÖRÜLEN BİR MANZARA
— Devrimcilerle uşaklar arasında bitmeyen mücadele —

AVRUPA ÜLKELERİNDE

Türkiye'yi kimler küçük düşürüyor?

Yıldırım DAĞYELİ

— Münih'ten Yazıyor —

AMERİKAN emperyalizminin uşaklığı görevini Türkiye'de yükümlenenlere göre elbette biz küçük düşürürüz Türkiye'nin adını yurt dışında, ona biz leke getiririz!

Biz kimiz ve nasıl küçük düşürürüz Türkiye'nin adını bile bile yurt dışında, ona nice leke sürdürürüz?

Biz, sayısı gün geçtikçe çığ gibi artan devrimci ve toplumcu derneklerde, işçi derneklerinde, öğrenci derneklerinde bir araya gelen, Türkiye'deki işsizliğin, açlığın, yoksulluğun buralara dek kovaladığı Türk emekçileri yada kentsoylu kökenini yadsımasını, ona karşı gelmesini iyi bilmiş bir avuç öğrenciyiz. Bunların yanında egemen kentsoylu çevrelerin baskısına, kovuşturmasına uğramış birkaç sanatçı, bilim adamı.

Bir yandan ortaya çıkan gerçekleri bilmeyenlere anlatırken, onları kendimize, dolayısıyla vatanımızın kurtuluşuna kazanırken, öte yandan da bu sömürü ve baskı düzeninin emekçi halkımız yararına değiştirilmesi için bilimsel çalışmalara girişiriz. Tüm emekçi halktan yana bilimsel yapıtları inceleriz, okuruz onları, ülkemiz gerçeklerini göz önünde tutarak yorumlarız, onlardan edindiğimiz bilgiyi diğer kavga arkadaşlarımıza duyururuz.

Ve biz, Avrupa'da 250.000'e yaklaşan türk vatandaşları arasında birlikler kurarak Türkiye'deki bozuk düzenin nedeni olarak incelemelerimiz sonucu amerikan emperyalizmini, işbirlikçi sermayeyi, derebeysel kalıntıları ortaya koyduğumuzdan, bu düzenin emekçi halktan yana bir düzene dönüşebilmesi için bilimsel çalışmalar yaptığımızdan, bu konuda öğrendiğimiz, edindiğimiz bilgileri diğer arkadaşlarımıza da ulaştırdığımızdan dolayı, 20. Yüzyılın ikinci yarısında hâlâ ortaçağ kafasındaki egemen güçlere göre, yurt dışında Türkiye'nin adını küçük düşürürüz!

Yayın organlarımız olan İşçi Postası ve Birlik'te görüşlerimizi, baskı ve sömürü düzeninin içyüzünü, geleceğin emekçiden yana düzeninin yapısını açıkladığımızdan, bunları açıktan açığa Avrupa'daki tüm Türk vatandaşlarına duyurduğumuzdan dolayı yurt dışında Türkiye'nin adını küçük düşürürüz!

Bütün dünya emekçilerinin bayramı olan 1. **Mayıs emekçi bayramı**'na, Vietnam'daki saldırgan Amerikan emperyalizmini kargışlama yürüyüş ve toplantılarına, uluslararası sorunları inceleyen çalışma kurullarına katıldığımızdan dolayı yurt dışında Türkiye'nin adını küçük düşürürüz!

10 Kasım'larda Türk büyükelçilik ve konsolosluklarında yapılan Atatürk'ü anma törenlerine Atatürk Türkiye'sinde yetişen kuşaklar olarak katılmak isteyişimizden, bizleri bu törenlere bırakmak istemeyen elçi ve konsolosların çağırdığı yabancı ülke polisleriyle kapı önlerinde çatıştığımızdan dolayı yurtdışında Türkiye'nin adını küçük düşürürüz!

Fabrikalarında birlikte çalıştığımız, okullarında birlikte okuduğumuz işçi ve öğrencilerin sömürü ve baskıya karşı haklı grevlerinde, haklı direnişlerinde onlara katıldığımızdan, onları desteklediğimizden dolayı yurt dışında Türkiye'nin adını küçük düşürürüz!

Federal Almanya bölgesi faşist öğrenci müfettişi Ali Rıza Özgüç'ün içimizdeki devrimci öğrencilere uyguladığı kıyımı, elçilik ve konsoloslukların yasa dışı, kendi başına buyruk kararlarını, çeşitli konsoloslukların devrimci ve toplumcuları döğmeleri için işçi kılığında görünen serserilere para dağıtmasını, pasaport harcı adı altında Avrupa'da işsiz güçsüz dolaşan ve sayıları çoktan 1.000'i aşan MİT ajanlarının aylıklarını sağlamak nedeniyle çalışan Türk emekçilerinden alınan haracı kınadığımızdan, onlara karşı eylemler düzenlediğimizden dolayı yurt dışında Türkiye'nin adını küçük düşürürüz!

Export - İmport dükkanları ve Türk lokantaları adı altında açılan, asıl işi uyuşturucu madde, para, otomobil ve eşya kaçakçılığı, dolandırıcılık, kumar oynatmak olan ve bazı yerlerde kadın bulucuğu bile yapan bu izbeler karşısında çalışan Türk emekçisini uyardığımız, bu yerlere karşı amansız bir savaş yürüttüğümüzden dolayı yurtdışında Türkiye'nin adını küçük düşürürüz!

İSVEÇ'TE YÜRÜYÜŞ YAPAN TÜRKLER
— Türkiye'yi küçük düşürmek değil, yüceltmek için —

Elçiliğin adamı, devrimcileri jurnallemek için yürüyüşü filme alıyor

Şadi Alkılıç ve diğer siyasal tutuklular için Amnesty International'a, öğrencilikle ilişiği kesilenler için Danıştay'a, Amerikan emperyalizminin Viet Nam'daki saldırı savaşını protesto etmek için Uluslararası Savaş Suçluları Mahkemesi'ne imza topladığımız, bunlar hakkında yabancı basına yazılar yazdığımızdan dolayı yurtdışında Türkiye'nin adını küçük düşürürüz!

Ve içimizden biri, bir köylü çocuğu ve okul parasını kendisi burada çalışarak kazanan öğrenci Hakkı Keskin, başkanı bulunduğu ATÖF'nun bilimsel seminerlere önayak olmasını sağladığından dolayı yurt dışında Türkiye'nin adını küçük düşürür!

Ve içimizden 16 öğrenci, toplumcu ve devrimci derneklere üye olduklarından, üniversitelerinde Türkiye ile ilgili toplantılara katıldıklarından, yürüyüşlerde, grevlerde yer aldıklarından dolayı yurtdışında **özellikle Türkiye'nin** adını küçük düşürürler!

Ve içimizden bir sanatçı, yılların unutturamadığı ressam **Abidin Dino**, resimlerini sık sık sergilediğinden, sergileri tıklım tıklım dolduğundan, hakkında yabancı basında övgü yazıları çıktığından dolayı yurt dışında Türkiye'nin adını küçük düşürür!

Fakat oyunları Avrupa tiyatrolarının listelerinden, kitapları Yaşar Kemal'in, Orhan Veli'nin, Fakir Baykurt'un, Orhan Kemal'in, Mahmut Makal'ın, Sabahattin Ali'ninkilerin yanında Avrupa kitapçılarının vitrinlerinden, raflarından eksilmeyen Nazım Hikmet'i, Aziz Nesin'i unutmamak gerek! Onlar da en az bizim kadar yurt dışında Türkiye'nin adını küçük düşürüyorlar!

Bay Ali Rıza Özgüç, resmi görevi Federal Almanya bölgesi öğrenci müfettişliği. Resmi olmayan görevi, bağlı bulunduğu AP'ne yaranmak için faşist yönetmeliği uygulayarak devrimci öğrencileri kıyıma uğratmak. Bay Ali Rıza Özgüç, kendisini Türk yasalarının üstünde sayarak, kendi kendine yargılama yetkileri tanır, böylece sanki yargıçmış gibi öğrencilerin öğrencilikle ilişkilerinin kesilmesine ve bunun uygulanmasına karar verir. Bay Ali Rıza Özgüç, öğrencilerle yaptığı toplantılarda yüzü kızarmadan, utanmadan yalan söyler, yalanları yüzüne vurulduğunda, korkutmaya gider, Süleyman Demirel kardeşi gibi **«Gözüme bakın, herşeyi anlarsınız»** der ve daha da sıkıya gelirse, kaçar, Bad Godesberg'teki yerine döner, oradan yine bildiğini okur faşistçe. Bay Ali Rıza Özgüç'ün bu yasa dışı, keyfi işlemi kentsoylu federal alman toplumunu da rahatsız eder. Yaptıkları hakkında yazılar çıkar federal alman basınında, kınanır. Oysa ne tüm bunlar ne de bay Ali Rıza Özgüç yurtdışında Türkiye'nin adını küçük düşürmezler!

Münih konsolosluğu, oradaki başıboş Türk serserilerini parayla tutarak örgütler, onları yürüyüş yapan devrimci ve toplumculara saldırtır. Olay, resimleriyle birlikte kentsoylu federal alman basınında çıkar ve konsolosluğun tutumu acı acı yerilir. Köln konsolosluğu, duvarına yobaz Tercüman güncesinin Federal Almanya'daki Türk devrimci ve toplumcularıyla ilgili bir haberiyle birlikte, sanki yetkiliymiş, yapabilecekmiş gibi, **«Almanya'da uygunsuz hareketleri görülenler yurda gönderilecek»** diye bir yazı asar. Federal Alman basını olayı yine yansıtır. Oysa bu konsolosluklar, yaptıklarıyla hiç de yurtdışında Türkiye'nin adını küçük düşürmezler!

Atatürk gençliği olarak Türk işçileri, öğrencileri, 10 Kasımda Bonn'daki büyükelçiliğimizde yapılan Anma Töreni'ne katılmak isterler, kalkıp her köşeden oraya gelirler. Büyükelçi, Türk vatandaşlarının elçiliğe girmesini önlemek için federal alman polisinden yardım ister. Polis gelir, Türklerle yer yer tartışma, yer yer çatışma olur. Yarı kapalı pencerelerden elçilik mensupları töreni bir yana bırakıp, olayları seyrederler. Resimler çekilir, kentsoylu federal alman basını yine yazar. Olaylar üzerine Federal Almanya Dışişleri Bakanlığı büyükelçiliğimizi, 10 Kasım günü Federal Alman polisini kötüye kullandığını ileri sürerek, kınar ve bir dahaki yardım isteyişlerde dikkatli davranılması konusunda uyarır. Oysa bunlarla büyükelçiliğimiz yurt dışında Türkiye'nin adını küçük düşürmez!

Bay Ertuğrul İlgin sanatçılığın yüce değeri ardına saklanan bayağı bir silah ve para kaçakçısıdır. Aylar öncesi suçüstü yakalanır. Federal Alman polisi kovuşturma açar ve bir de bakar ki, Ertuğrul İlgin'in yürüttüğü kaçakçı çetesine birçok bakan, milletvekili, yüksek memur dahildir. Büyük bir rezalet olur. Günceler yine alaylı alaylı yazarlar. Olay diplomatik yolla örtbas edilir. Oysa kaçakçıların en bayağılarından bay Ertuğrul İlgin yurtdışında Türkiye'nin adını küçük düşürmez!

Münih Konsolosluğunun kapıcısı mevkiine bakmadan sahtekarlık yapmaya kalkar. Turist Türklere işçi pasaportu çıkarır 1.700 DM'a. Yakalanır. Olay yine Federal Alman basınında çıkar. Oysa yeni yapılan konsolosluk binasının İtalyan mimarından rüşvet yiyen başkonsolosun kapıcısı, yaptığı sahtekarlıkla hiç de yurtdışında Türkiye'nin adını küçük düşürmez!

Her gün federal alman güncelerinde esrar kaçakçılarının, satıcılarının resimleri, yakalandıkları haberleri çıkar. Kaçakçılar, satıcılar Türktürler. Türk lokantaları, export-import dükkanları diye açılan yerler bunların üslendikleri yerlerdir. İşsiz güçsüzdürler. Federal alman polisinde dosyaları vardır. Fakat konsoloslukların işine yaradıklarından arasıra, birşey yapılmaz onlara. Onlar, her türlü söylentiye, yaka silkmeye karşın, yurt dışında Türkiye'nin adını küçük düşürmezler!

Yine aynı güncelerde Türklerin içinde bulunduğu cinayet, döğüş, ırza geçme, saldırma, ölümle korkutma, tabanca, bıçak taşırken yakalanma haberleri yayınlanır. Bunlardan federal alman halkı nefret eder. Elbette suçun büyük kısmı, onu işleyenlerde. Ama onların bu şekilde yetişmelerini sağlayan iktidarların güttüğü eğitim siyasetidir. Oysa böyle bir eğitimle böyle bir insan yetişmesini sağlayan AP iktidarı, yurtdışında Türkiye'nin adını küçük düşürmez!

Avrupa'da büyük kentlerin tren istasyonları Türkiyedeki işsizliğe, açlığa, yoksulluğa daha fazla dayanamayıp, işçi olabilmek için oralara giden perişan olmuş Türk turistlerle doludur. Bunlar, turist pasaportuyla çalışma izni alamadıklarından, istasyon köşelerinde dilenirler, geceleri, soğuk sıcak demeden, açıkta bir köşeye kıvrılıp yatarlar. Polis gelir, toplar hepsini, sınır dışına çıkarır. Turist Türkler yeniden geçmek isterler sınırı. Ateş açılır üstlerine. Bir zamanlar atalarının mağrur at oynattıkları ellerde vurulup gider aç ve perişan Türk turisti. Avrupa televizyonları, radyoları, basını haftalarca yayın yapar olaylar üzerine. Oysa böylelikle Türkiye'deki işsizliğin, açlığın, yoksulluğun, kısacası bozuk düzenin sürdürücüsü AP iktidarı, yurtdışında Türkiye'nin adını küçük düşürmez!

Batı Berlin'de CIA ve Müslüman Kardeşler örgütünün paralarıyla kurulmuş bir Risale-i Nur enstitüsü ve onun başında da öğrencilikle ilgisi kalmamış, ama hâlâ öğrenci pasaportuyla orda bulunan bir yobaz vardır. Bu yobaz, Türkiye'den cumhuriyetin kaldırılıp, yerine şeriat devletinin getirilmesine çalışır. Bu yobaz enstitü, görüşünü yansıtan, Türkiye'nin şeriat devleti olmasını isteyen broşürler dağıtır, gönderir Federal Alman kamuoyuna. Oysa ne bu yobaz enstitü ne de öğrencilikle hiç bir ilişkisi kalmamış bu yobaz öğrenci, yurtdışında Türkiye'nin adını küçük düşürmezler!

İşte Avrupa'da Türkiye'nin adını küçük düşürenler ve düşürmeyenler! Bugün Avrupa'da Türkiye'yle ilgili sorular sorulsa, bakanından sanatçısına, milletvekilinden memuruna dek kaçakçı, uyuşturucu madde satıcısı, kavgacı, katil, ahlak düşkünü insanların ülkesinden söz edilir öncelikle. Avrupa'da «Türk» dendi mi, aileler yanında oda kiralamak zordur, birçok lokantaların, eğlence yerlerinin kapılarında **TÜRKLER GİREMEZ** diye yazılar vardır, tramvaylarda, otobüslerde, yeraltı trenlerinde Türklerden kötü kötü söz edildiği duyulur, işe girerken bile, Türk olduğu anlaşılınca, zorluk çıkarılır. Kısacası Türklere sokakta, resmi dairelerde bayağı davranılır. Tüm bunların nedeni herhalde, kitapevlerini dolduran Nazım Hikmet'in, Aziz Nesin'in, Yaşar Kemal'in, Orhan Kemal'in, Sabahattin Ali'nin, Orhan Veli'nin kitapları, Abidin Dino'nun sergileri, **İşçi Postası** ve **Birlik**, devrimci ve toplumcu dernekler, öğrenci dernekleri, işçi dernekleri, ATTF, ATÖF, üniversitelerdeki oturumlar, yürüyüşler değildir!

Eğer gerçekten yurt dışında Türkiye'nin adını küçük düşürenler bilinmek isteniyorsa, o zaman, yurt dışında Türkiye'nin adını küçük düşürmeyenler iyice incelenmelidirler.

Vietnam'da mücadele bitmemiştir!

Doğan KEKEVİ
— Köln'den yazıyor —

20 Haziran 1954'de Genf'de imzalanan Hindiçin Andlaşması, geçtiğimiz günlerde 15. yılını doldurdu. Ancak Amerika'nın imzası bulunan bütün andlaşmalar gibi bu da kağıt üzerinde kalmıştır. Köln'deki «Demokrasi ve silahsızlanma kampanyası işçi komitesi» bu maksatla yayınladığı bir çağrıda Vietnam savaşının dünya kamuoyuna anlatıldığı gibi durulmadığını, savaşın herzamankinden hunharca devam ettiğini, Amerikan tekelindeki haber ajanslarının Vietnam'la ilgili haberleri filitreden geçirerek Nixon'un hoş görünme politikasına hizmet ettiklerini bildirmektedir. Bildiride devamla şu hususlar belirtilmektedir:

— Amerikan bütçesinden Vietnam savaşına ayrılan harcamalar 1969 yılında üç milyar dolar daha ilaveyle 28 milyar dolara çıkarılmıştır.

— Amerikan U-52 uçakları 1968 yılında ortalama günde 800 ton bomba yağdırırken bu rakam 1 Mayıs 1969'dan itibaren günde 1800 tonu bulmuştur.

— 4 Milyon köylü köylerinden uzaklaştırılarak sefalet içindeki şehirlere nakledilmişler, böylece Saygon dünyanın adam başına en az yer düşen şehri olmuştur!

— Bugün 540 bin Amerikan askerinin bulunduğu Vietnam'da, buna ilave olarak 35 bin deniz eri ve 45 bin kişilik bir kuvvet de Tayland'da üslenmiş bulunmaktadır.

— Büyük propagandalarla çekileceği bildirilen 25 bin kişi hiç de mühim değildir. Sadece göz boyacılığıdır. Zira Amerikan harp tekniği dolayısıyla ölüm artık rasyonel çalışmaktadır.

Paris'te Amerika tarafından sulh yolunda hâlâ olumlu bir adım atılmadığına da değinen bildiri, Vietnam'da sulhun temini için Genf andlaşmasının uygulanmasını, yabancı birliklerin derhal çekilmesini, Vietnam halkının bağımsızlığına saygı gösterilmesinin şart olduğunu bildirerek Alman halkını yardıma devam etmeye çağırmaktadır.

N. Hikmet'in oyunu Demoklesin Kılıcı'ndan bir sahne

BÜYÜK Türk ozanı Nazım Hikmet'in «Demoklesin Kılıcı» adlı oyunu, bu yıl İtalyanın ünlü Spoleto Festivali'nde sahneye konmuş ve bütün sanat dünyasında geniş yankı yaratmıştır.

Roma'ya 200 kilometre mesafedeki Spoleto şehrinde düzenlenen büyük festivale çeşitli ülkelerden gelen tanınmış sanatçılar ve topluluklar katılmaktadır.

Nazım Hikmet'in oyununu 9 Temmuz günü «Teatro Nuovo» Topluluğu temsil etmiştir.

Büyük bir seyirci topluluğunun izlediği oyun, bu topluluk tarafından çok ilgi çekici biçimde sahneye konulmuştur.

Oyunla ilgili bir kritik yazan Lamberto Puggelli, oyunun sahneye konuşunu şöyle anlatmaktadır:

Topkapı Sarayı müze mi, yoksa Örs'ün çiftliği mi?

HAYRULLAH ÖRS
— Gözündeki merteği... —

ÖNCEKİ hafta İzmir'de arkeoloji müzesinin soyulması ve milyonlarca lira değerinde tarihi eserin çalınması, bütün dikkatleri müze ve sarayların üzerine çekmiş, baha biçilemeyecek tarihi eserlerin ve servetlerin güvenliği geniş tartışma konusu olmuştur.

Bu arada sesini yükseltenlerden biri de Topkapı Müzesi Müdürü Hayrullah Örs'tür. Örs, içinde milyonlarca lira değerinde mücevherat ve tarihi eşyanın bulunduğu müzeyi sadece 6 polisin koruduğunu, bekçilerde silah bile olmadığını, milyarlık müzeye 180 bin liralık alarm tesisatının bile çok görüldüğünü açıklayarak feryadı basmıştır: **«İzmir Müzesi gibi Topkapı Sarayı da soyulacak!»**

Evet, bugün Topkapı Sarayı tehlikededir, ancak bu tehlikenin önlenmesi çaresi, Bay Örs'ün buyurduğu için polis sayısının artırılmasından, alarm tesisatı yaptırılmasından ibaret de değildir.

Fatih Sultan Mehmet tarafından Saray'ı Cedide, yani Yeni Saray olarak kurulan, 18. Yüzyıl'da sahil kapılarında bulunan iki topa izafeten ismi değiştirilip Topkapı Sarayı ismini alan bu muhteşem saray cumhuriyetten kısa bir süre önce müze şekline sokulmuştur. Tam beşyüzelli yıl Osmanlı saray entrikalarına yataklık yapan Topkapı Sarayı, cumhuriyetten sonra da bazı bürokratların sebeplendiği bir çiftlik haline getirilmiştir.

Gerçekten bir müze otoritesi olan Haluk Şehsuvaroğlu'nun ölümünden sonra, Türkiye'deki masonlar Topkapı Sarayı'na da el atmışlardır. Topkapı Sarayı Müdürlüğü'ne getirilen üstad-ı âzam Hayrullah Örs'ün ilk icraatı, asırlık çınar ağaçlarını kesip sarayın tarihi estetiğini bozmak olmuştur. Bundan sonra tamamen keyfi bir tutumla, kendisine karşı çıkanları saf dışı etmiş, sürdürmüş veya kovdurmuştur. Türkiye'deki masonların başı olduğu için de, emeklilik süresini doldurmasına rağmen müzenin başından ayrılmamış, biraderlerinin desteğiyle görevine bu defa ücretli olarak devam etmiştir.

Müzede kurulan Topkapı Sarayı Kamu Personeli Sendikası, kanunların dar çerçevesinden çıkamamış, işten atılma tehdidi altında bulunan sendika yöneticilerinin direnişleri göstermelik olmaktan ileriye gidememiştir.

Muavini olan Kemal Çığ'ı da mason locasına kaydettirdikten sonra durumunu adamakıllı kuvvetlendiren Örs, sarayı adeta parselleyerek ticari kazanç kaynağı haline getirmiştir. Bunun için güvenilir adamlarıyla «Topkapı Sarayını Sevenler Cemiyeti» adı altında bir sömürü cemiyeti kurdurmuştur. Bu cemiyet, kapılarda satılan kitap ve kartpostallardan komisyon, yani haraç alırken, daha sonra çok cüretkar bir ticari teşebbüse de girişmiştir. Sarayın en güzel yerini, tarihi değerinin bozulması bahasına devlet parasıyla onartan Örs, daha sonra burayı yok bahasına tanınmış bir lokantacıya kiralamıştır.

Nazım Hikmet italya'da sahneye kondu

«Işıklar söner, tekrar yandığında oyuncuların, sahnenin ağzına gerili saydam bir perdenin arkasında sıralanmış oldukları görülür.)

Rejisör yada oyunculardan biri şu konuşmayı yapar:

— Günümüzde yapılması gereken pek çok şey var. Ama bunların hepsi aynı amaca yönelir: Dünyayı değiştirmek.

Hepimiz çeşitli alanlarda, elimizden geldiğince savaşıyoruz. Bu gece de hep birlikte tiyatro oynayacağız. Bu işi iyi yapmaya çalışacağız. Asıl önemlisi dürüst bir şekilde yapmaya çalışacağız. Kendimizi kandırmayalım. Amacımız bu yoldan devrime ulaşmak değil tabii. Sadece tiyatro oynamak amacımız. Ne var ki tiyatro yoluyla da dünyayı biraz olsun değiştirmek olanağı var.

Söylenecek o kadar çok söz var ki. Ama bunların hepsini aynı amaca yöneltmek mümkün: Karşı çıkmak, hayır diyebilmek. Hepimiz, barış, savaş, adaletsizlik, açlık, ölüm, devrim... gibi günümüz insanının en önemli sorunlarına eğiliyor, bunlar için savaşıyoruz. Nasıl savaşmalı sorusuna gelince, bunu herkesin kendisinin cevaplaması gerek. Bazı şeyleri nasıl anlatmalı, derseniz, cevabım sözle, iletmeyle, ifadeyle anlatmalı olacak... Biz burada hayata ve insanlara tutkun, özgürlük ve adalet savaşçısı bir büyük şairin sözleriyle konuşacağız. Onun sözleri bizim sözümüz olacak. Sözümüzü hırsla, sevinçle söyleyeceğiz. Söylenmesi gerekli her şeyi söylemeyeceğiz belki. Ama yeterince söyleyeceğiz. Korkuyla alışverişimiz yok. Olanca gücümüzle, bağırarak diyeceğiz sözümüzü.

Günümüzde çok kimseyi uyarmak gerek. Daha doğrusu herkesi, hem bizim memleketimizin hem de dünyanın başka memleketlerinin ezilmişlerini, zavallılarını, uyarmak gerek. Yüzyıllar süren açlıktan, cehaletten, baskıdan kurtulmaya çalışan halklarla ilişki kurmak için onları tanımak, anlamak, saymak onlara yardım etmek gerek. Tiyatroda bunun yolu, yeni toplumsal kaynaklara inmek, belki şartlanmış fakat uyanmaya susamış yepyeni bir genç seyirci kuşağına ulaşmaktır.

Belki bunlar tam bizim istediğimiz seyirci değildir.

(Konuşmanın burasında oyunculardan bir kısmı sahne ağzına doğru ilerleyerek, söylenenlerin seyircilerde uyandırdığı etkiyi ölçmek istercesine gözleriyle salonu tararlar).

— Bizim mesleğimiz, bizim amacımız bir sahneden halka hitabetmek. Seyirciler arasında bir seçim yapmasını ne biliriz, ne de isteriz. Söylemek daima değerli bir çabadır. Bakarsınız söylediklerimizle havanda su dövmüş oluruz. Bakarsınız seyircilerin içinden gözleri parıldıyarak gülümseyen bir dost kazanırız. Bir dost kazanmanın bile önemli olduğuna inanıyoruz.

(... Oyuncular yarı sert yarı yumuşak hareketlerle, bir doğum gibi mutlu ve acılı, bir devrim gibi haklı, vekarlı, bir ameliyat gibi gerekli ve kesin davranışlarla kendilerini seyirciden ayıran perdeye atılırlar. Rejisör yada oyunculardan biri perdeyi kopartır yada bir bıçakla parçalayarak önüne geçer. Konuşma yeniden başladığında bütün oyuncular artık sahne ağzındadır. Oyunculardan bir kısmı yerdeki perdeyi parçalayıp, fakir Anadolu köylülerinin giysilerine benzer şekilde bu parçaları üzerlerine sararlarken, bir kısmı da dekorun bir bölümünü meydana getiren kulelere çıkar.)

— Nazım Hikmet bizim dostumuzdur. Bu programda yer alan hayatına ve şiirine ilişkin yazıyı okuyun. Bir çok şeyi daha iyi anlayacaksınız.

Nazım Hikmet bizim dostumuzdur. Davranışlarımızın, seslerimizin, vücutlarımızın onun şiirine layık olmasına çalışacağız.

İlkin onun büyük bir şiirinden bir bölüm okuyacağız. Bizce, Nazım'ın ve bizim tanımlanmamız için bu şiirin okunması gerekli. Çünkü bu şiir yepyeni bir yol açacak, sözümüzü tamamlayacak, Nazımı bize bambaşka bağlarla bağlayacak; onun şiir anlayışını açıklayacağı gibi bizim tiyatro anlayışımızı da gözler önüne serecek. Bu şiirin aracılığıyla hiçbir şeyden korkmadan, romantik benzetmelere düşmeden umudumuzu, güvenimizi, tükenmez iyimserliğimizi belirtmiş olacağız. Nazım'ın da dediği gibi...

(Bundan sonra Memleketimden İnsan Manzaraları'nın okunmasına geçilir.)

Nazım Hikmet'in oyununun konusu ise şöyledir:

Bir mimar, hamile karısıyla birlikte evinde istirahat ederken bir mektup gelir. Mektubu mimarın bir gençlik arkadaşı yazmıştır. 14 sayfa tutan mektup bir tehditle başlar: Mektubun mimarın eline geçmesinden az sonra mektubu yazan, bir şehre atom bombası atacaktır. Odadaki sessizliği zaman zaman bozan saatin tiktakları eşliğinde mektup okundukça, geriye dönüşlerle mektubu yazanın hayatı izlenir. Mektubun yazarı A.B.'nin, meslek hayatında olsun, kadınlarla ilişkilerinde olsun daima olumsuz sonuçlara ulaştığı görülür. Etrafını çevreleyen kişiler çeşitli çıkarları için kendisinden yararlanırlar, en beklenmedik sırada karşısına dikilirler. Kimi zaman gülünç kimi zaman acınacak durumlara düşen A.B. sonunda askeri pilot olur ve duyguları kendisini yukardaki şekilde toplumdan öç almaya yöneltir. A.B. son sahnelerde seyircilerin karşısına çıkar ve mimar karısıyla birlikte mektubunu okurken, atom bombası taşıyan uçağını, bombayı atmak üzere havalandırır. Oyun bittiğinde bombanın atılıp atılmadığı belli olmaz.»

TOPKAPI SARAYI'NDA RESTORAN
— Tarihi dekor içinde soygun —

Coca Cola'nın bir şişesinin üç liraya satıldığı, dişin kovuğunu dahi doldurmayacak bir tabak yemeğe 30 lira ücret alınan bu turistik yere senelik sadece 50 bin lira kira münasip görülmüştür. Beyoğlu'ndaki bir apartıman dairesinin kirasından yüksek olmayan bu kiranın gülünçlüğü, «sarayda yardıma muhtaç kimselere ve hademeye günde bir öğün yemek veriliyor» paravanası ardına gizlenmek istenmiştir.

Bu durum sık sık şikayet konusu olmuşsa da, bu sömürü şirketinin üyesi olan Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen müfettişlerin yaptıkları incelemelerde, bir turistik gezi olmaktan ileri gidememiştir. Sarayda son derece düşük ücretlerle çalıştırılan, bazen itfaiyeci, bazen hamal, bazen bahçıvan olarak kullanılan personelin şikayetleri hiçbir şekilde dikkate alınmayarak Ankara'ya herşeyin mükemmel olduğu yolunda raporlar gönderilmiştir.

«Topkapı Sarayı da yakında soyulacak» diye feryad edip bütün sorumluluğu başkalarına yüklemek isteyen Hayrullah Örs'e sormak lazımdır:

1 — Üç beş kişinin cüzdanını şişirme bahasına sarayın içinde turistik lokanta açtırmak suretiyle muhtemel bir soyguna asıl kendiniz imkan hazırlamış olmuyor musunuz?

2 — Müze tüzüğüne göre saat 19'da kapanan kapıların hiçbir şekilde açılmaması gerekirken, müzenin içerisini lojman olarak kullanan sayın muavininiz için saat mefhumu olmadığını, dışarıdan gelen yabancı misafirlerini haftalarca burada misafir ederek sarayın güvenliğini tehlikeye düşürdüğünü bilmiyor musunuz?

3 — Zaten her türlü müdafaa aracından mahrum bulunan seksiyon memurlarını akşama kadar yüzde 70 rutubetli yerlerde istirahatten mahrum ayaküstü diktikten sonra onlardan yeterli görev beklemek en azından safdillik değil midir?

4 — Bütün gün müzenin en süfli işlerinde çalıştırılıp gece de «Vazifen nöbet beklemektir» dediğiniz itfaiyecilerden bu görevi bihakkın yapmalarını beklemek, hafiflikten ve sorumsuzluktan başka nedir?

Eğer bir gün Topkapı Sarayı gerçekten soyulacak olursa, bunun başta gelen sorumlusu Sarayın Müdürü Hayrullah Örs ve ona meydanı boş bırakan Müzeler Umum Müdürlüğü olacaktır.

Emperyalist sinemanın kirli oyunu

Bütün azgelişmiş ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de insan emeği ucuzdur. Emperyalist ülkeler bu ucuzluktan her alanda yararlanmayı bildikleri gibi, sinemada da aynı kuralı uygulamaktadırlar. Bunun için kalkıp gelirler yurdumuza, eşek postuna sarılıp gelirler.

Niyetleri filmin maliyetini yarı - yarıya düşürmektir. Aracılık eden komisyoncu şirket o yarının da yarısından çoğunu kendisine ayırır. Kalan para yerli filmlere harcanan paradan biraz daha fazladır, hepsi bu.

«Türkiye'yi batılılara tanıtma» iddiasındadırlar ayrıca. Resmi kuruluşları bu laflarla üçkağıda getirip aleyhimize birtakım filimler çekip giderler, yine gelmek üzre. Neyimizi tanıtacaklardır batılılara?

Her şey açık - seçik ortadadır. Bütün bu dümenleri elbette ki para kazanmak için çevirmektedirler. Batılı seyirci artık bıkmıştır kovboy - kızılderili filimlerinden; Japonya'da, Afrika'da geçen serüvenlerden, Meksika ihtilallerinden, utanç duvarlarından... Değişik yerlerde yaşanan serüvenler istemektedir. Öyleyse gelsin Türkiye, gelsin Kurtuluş Savaşı.

«Paralı Askerler» adıyla bir filim çekmektedir İngilizler şu sıra. Olaylar Kurtuluş Savaşı günlerinde geçmektedir. Ama hiçbir inceleme yapılmamıştır, bütün bilgiler kulaktan dolmadır, yarım yamalaktır. Çünkü onlarca olayın Kurtuluş Savaşı'mızda geçmesiyle, Kore savaşlarında yada Haçlı seferlerinde geçmesi arasında hiç bir fark yoktur. Fon olarak kullanılmaktadır bu tarih sayfaları. Damat Ferit'lerin parayla tuttukları birtakım ne idüğü belirsiz adamların kahraman yapıldığı basmakalıp bir mareca filmidir çekmek istedikleri. Bu yüzden araştırma gereği duyulmaz. Öyle ki, Mustafa Kemal'e Atatürk derler, Osmanlı İmparatorluğuna Türkiye, Vahdettin'e de Türkiye'nin sultanı... Kurtuluş Savaşı yapan halkımız kızılderili vahşiler gibi tanıtılır senaryoda. Böylelikle o günlerin öcünü alırlar bir çeşit. Hele Mustafa Kemal'i Sultan Süleyman'ın hazineleri peşinde göstermeleri de cabası.

İşte böylesine ucuza kaçmaktadır batılı sinemacı. Bizler ise «Yurdumuza döviz giriyor» düşüncesiyle bütün bunlara göz yumarız, elden gelen kolaylığı gösteririz, emperyalist sinemaya alet oluruz kısacası. Oysa Türkiye'de sansür diye birşey vardır. İnce Memed'in filmini yasaklayan Sansür Kurulu niye görmezlikten gelir bu olguyu? Çünkü emperyalizmin sağ koludur sansür. Devrimci çabaları baltalamaktan başka görev verilmemiştir kendilerine.

Sol'un azılı düşmanı Bayar yine dişlerini gösterdi!

GEÇEN hafta Bayar'ın kızı Nilüfer Gürsoy ile Samet Ağaoğlu'nun eşi Neriman Ağaoğlu'nun AP'den ve milletvekilliğinden istifa etmeleriyle AP-DP çekişmesi adamakıllı gün ışığına çıkmıştır. Böylece Bayar takımının, önümüzdeki seçimlerde kesinlikle Demirel ekibinin karşısına çıkacağı anlaşılmıştır.

On yıllık bir siyasi iktidar devrini emperyalizmin çıkarları hizmetinde plansız bir ekonomi politikası, ağır siyasi baskılar ve özellikle sol'a karşı şiddetli terör tedbirleriyle dolduran Bayar takımı, 27 Mayıs'tan beri masum ve mazlum rolünü ustalıkla oynadıktan sonra, İnönü'nün kendilerine dil uzatmasından sonra yine dişlerini göstermeğe başlamıştır.

Bayar takımının demokrasiye, Türkiye'nin tam bağımsızlığına, emekçi kitlelerin sol hareketine karşı düşmanlığı, eski cumhurbaşkanının geçen hafta Tercüman Gazetesi'ne verdiği bir demeçte bütün çirkinliğiyle bir kere daha sırıtmıştır.

31 Temmuz 1969 tarihli Tercüman'da yayınlanan bu mülakatı, bir ibret vesikası olarak okurlarımıza sunuyoruz:

«Eski cumhurbaşkanı Celal Bayar, demokratik rejimin gelecekte maruz kalabileceği en büyük tehlikenin 'aşırı sol dedikleri milletlerarası ihtilalci komünizm' olduğunu açıklamıştır. Cumhurbaşkanı, başbakan ve *muhalefet lideri olarak siyaset* hayatında tanınan Celal Bayar, bu dönemler içinde çeşitli beyanları ile mevcut durum ve gelecekteki günler için taşıdığı sıfatların imkan verdiği ölçüde açıklamalarda bulunmuştur.

Günün sıcaklığını ve 86 yılın *verdiği yorgunluğu* önemsemediği görünen Bayar, Sarmaşıklı Köşk'ün İnönü ile konuştuğu odasında bizi kabul etti. «Demokratik rejimin bugün ve yarın maruz kalabileceği tehlikeler nelerdir?» şeklindeki sorumuza, Yugoslav Devlet Başkanı Mareşal Tito'nun şahsına hediye ettiği sedef işlemeli masanın üzerinde ellerini kenetleyerek «Türkiye'de gelecek için, **bugünkü tezahürlere göre, birinci derecede tehlike, siyasal ve sosyal yönleri ile aşırı sol dedikleri milletlerarası ihtilalci komünizmdir. Bazı memleketlerde ve vaktiyle Yunanistan'da olduğu gibi maskeli, güya sosyalist kurullardır. Bunların akide olarak bağlandıkları Karl Marks ile Engels dereceli ıslahat kabul etmezler. Ancak ihtilal zorla ve silahla başarılır inancını öne sürerler. Hareket noktaları budur»** şeklinde cevap verdi.

Sonra kravatsız gömleğinin yakasını biraz daha açtı. Tatmin olup olmadığımızı anlamak istercesine bize bakıyordu..

Eski Cumhurbaşkanı'na ikinci sorumuz **«Rejimin maruz kalabileceği tehlikelerin bertaraf edilmesi için sizce dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir? Türk Milletine bu konudaki tavsiyeleriniz nelerdir?»** idi.,

Bir asra yaklaşan ömrünün büyük kısmını sayısız siyasi çalkantılar içinde geçiren ve çoğunluğunda olaylara yön veren *Bayar, gözleri masanın* kenarındaki sedeflere takılı kısa bir süre geçirdikten sonra ağır ağır başını kaldırarak **«Biliyorsunuz, bir tarafta sağ, bir tarafta sol gruplar çalışmakta, iktidar olaylara hakim olamamaktadır. Bu durum böyle devam ederse vahim hadiselerin arefesinde olduğumuzun işaretidir. Vahim hadiselerin hızı kesilmemiştir. Hepimizin gözü önünde devam etmektedir»** dedi...

Eski iktidarın başkanı, sözlerinin bu kısmında, yüzünde ne düşündüğünü belirtecek hiçbir emare ve mimik bulunmadığı halde yine gözlerini odanın aksesuarı üzerinde gezdirdi... Söylediklerinin her kelimesini realitenin ışığı altında tartarak kullanıyordu... Birden, yüzüne, *önemli kararlar vermek durumunda* olan insanların ifadesi gelmişti... **«Önce şunu kaydetmek isterim»** diyerek başladığı konuşmasını şöyle tamamladı...

«Sözlerimden fikir hürriyetini boğmak istediğim manası çıkarılmamalıdır. Ben, memleketimizde ve herkesin gözü önünde başgösteren olaylara, fiili hareketlere bakarak düşüncemi açıkça söyleyeceğim. Bu düşüncelerin arasında özelliği ile, genelliği ile herhangi bir otoriteyi kınamak fikri yoktur. Böyle bir telakkiden uzak kalmak isterim. Sağ ve sol grup çalışmalarının arasındaki kuvvet artık herkesçe bilinmektedir. Bu, memleketimizin doğusunda, batısında kendini açıkça gösteren milletlerarası ihtilalci komünizmdir. Bence içine düştüğümüz bu hale karşı alınacak tedbirler iki şekilde mütalea olunabilir...

1 — Halen yürürlükte bulunan kanunların, esas cevherini muhafaza ettiğine emin olduğum zabıta ve kaza organları tarafından ciddiyetle uygulanması temin olunmalıdır.

Memleketimizde Atatürk devrinde ve onu 1960 yılına kadar izleyen iktidarlar zamanında da yeraltı komünist teşkilatı ve faaliyeti vardı. Fakat bu hükümetlerin tutumu yüzünden kımıldayamadığı için her sınıf halk ve kurullar kendilerini emniyet ve huzur içinde görüyorlardı. Şu halde geçmişteki *huzur ve sükûnun iadesi* eldeki resmî vasıtalarla mümkün demektir. İşlere ona göre yön vermek lazım ve zaruridir.

2 — Yukarıda söylediklerim kısa vadeli tedbirlerdir. Asıl önemli olanı, Milli Eğitim davasına bağlı hususlardır. Milli terbiye bahsi ve üniversitelerin ıslahı... Bilmiyorum henüz doğru dürüst milli tarihimizi yazdırıp okullarda okutmak liyakatini gösteremeyen Milli Eğitim Bakanlığı böyle bir yükün altından kalkabilecek mi?

Misal olarak ele alalım: Bugün, karşımızda bir Ortadoğu *Teknik Üniversitesi vardır.* Yeni kurulmuştur. Kuruluşu bakımından en modern, en ileri şartları bünyesinde toplamıştır, bol para, bol emek harcanmıştır. Yabancı ideolojilere karşı set olmak vasfı da kuruluş gayeleri içindedir. Tafsilatına girmeyeceğim, birkaç yıl içinde idaresizlik yüzünden, bu tam manasiyle medeni kurulun düştüğü perişan haline bakınız, neler oluyor.

Umumiyetle üniversiteler, milletlerin geleceği için ümit kaynağıdır. Bizdekiler böyle midir?

İdaresini, halktan toplanan vergilerle sağladığımız ve masum evlatlarımızı emanet ettiğimiz bu milli kurullar bugün endişe verici birer tahrik yuvası halinde göze çarpmaktadır.

Bunlar ön planda ele alınmalı, cesaretle ıslah yolu bulunmalıdır. Anlaşılmıştır ki sadece **«muhtar idare»** taassubu, başarı için kafi gelmiyor, onun paralelinde eğitim ve idare için liyakat göstermek meziyeti de yer almak gerekiyor.

Size son sözüm: İleri bir safhada görülen milletlerarası ihtilalci komünizmden memleketimizi korumak için çok taraflı, şumullü bir programla çalışılmalıdır. Bence dikkat edilecek başlıca hususlar bunlardır.»

Kapitalizme ve emperyalizme savaş!

Biz müslümanlar, batı medeniyetinden ancak ilim, teknik ve vasıtalar alabiliriz. Bunun dışında hayat tarzlarını, çıplaklıklarını, fuhuşlarını, içkilerini, danslarını, balolarını, kumarlarını, sinemalarını, umumhanelerini, plajlarını, tiyatrolarını, bankalarını, borsalarını, faizlerini, soygun iktisatlarını, küfür adetlerini, acaip hokkabaz kıyafetlerini, tröstlerini, kartellerini, başka milletlerin boğazlaşmalarına bağlı refahlarını taklit etmek kat'iyyen caiz olamaz.

Emperyalist kuvvetleri ve onların ağır silahlarla donatılmış kalabalık ve modern ordularını acze düşürecek yegane savaş usulü, gerilla, yani çete savaşıdır. Cezayir Fransa'yı böyle dize getirmiştir. Bir avuç komünist Viet-nam çetecisi, 600 bin kişilik Amerikan ordusunu gerilla metoduyla kepaze etmiştir.

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(Bugün - 28.7.1969)

---

haftanın karikatürü

...içinde...

Yazan: Necip Fazıl Kısakürek

Bu harikulâde portre, Prof. Dr. Ayhan Songar tarafından çekilmiştir.

(Bugün, 29.7.1969)

HARİKULÂDE PORTRE!

KALKINMA ALBÜMLERİ!

Türk basını kalkınma ile ilgili fotoğrafları neşretmiyor. Onlar ancak fuhuş yuvalarına, cinayetlere, kaçakçılığa, hulasa kötü şeylere, memleketi karıştıracak ne varsa onlara ait resimleri ve haberleri yayınlıyorlar. Memleketimizin kalkınmasına ve iyiliğine delalet eden haber ve resimlere basınımız iltifat göstermiyor. O halde yapılacak şey, ya teşhir köşeleri açmak, yahut kalkınmaya ait albümler çıkarmaktır. Şimdi seçim sırasında belki kimse bununla meşgul olmayabilir. Ama seçimlerden sonra bu millet arzusunu mutlaka yerine getirmek lazımdır, sanıyorum.

TEKİN ERER
(S. Havadis - 29.7.1969)

İCRAATÇI AYDINER!

Yeni Adalet Bakanı Aydıner, Cumhuriyet Senatosu'nun çalışkanlığıyla dikkati çekmiş bir senatörüdür. İki yıl önce, Sayın Cumhurbaşkanı'nı rahatsız eden kargaların itilafının şart olduğu, kargaların bu küstahlığına son verilmesi Cumhuriyet Senatosu'nda Aydıner tarafından büyük bir dirayetle dile getirilmiş, böylece bir memleket meselesi de Senato kürsülerinden haykırılmıştı. Bunun üzerine teşkil edilen «Karga itlaf ekipleri», Çankaya Köşkü'nün bahçesinde çiftelerle karga itlafına girişmişler, meselenin bu olduğunu anlamayan bazı saf vatandaşlar da sebepsiz heyecan duymuşlardı.

Demirel tarafından Adalet Bakanlığı'na getirilen Sayın Aydıner, bir keresinde de İstanbul'un çöp meselesinin milli bir felaket haline geldiğini kürsülerden haykırmıştı.

FİKRET OTYAM
(Cumhuriyet - 31.7.1969)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare Yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/11 - İSTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P. K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL ● Dizgi ve Tertip: ES-IN MATBAASI ● Baskı: VATAN MATBAASI

● Taşra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A. Ş. — Cağaloğlu - İstanbul, Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 84 - İSTANBUL. Tel.: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira, Altı Aylık 22 Lira, Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın ilanları yüzde 50 indirimlidir ● Tam sayfa yayın ilanları 1500, yarım sayfa 800 Lira'dır ● Küçük yayın ilanları kelimesi 75 Kuruş'tan kabul edilmektedir.